

ХТО ОТРИМАЄ ВИПЛАТИ ЗА ГЕРОІВ?

с. 8

СЕРЕДА
1 березня

ТІЛЬКИ ПЕРЕВІРЕНІ ФАКТИ

№ 9

ШТРАФ ЗА ПРОДАЖ ПІДСНІЖНИКІВ

с. 9

1
блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

TE.20MINUT.UA

МАСОВО ВТРАТИЛИ ЗІР

22 ПАЦІЄНТИ ПОСТРАЖДАЛИ ПІСЛЯ ІН'ЄКЦІЙ

► Скандал у чортківській лікарні. Після виконання процедури у людей серйозно погіршився зір. Усі пацієнти мають ускладнення, лікування, кажуть медики, буде довготривалим

► Ніхто поки не дає гарантій, що вони зможуть бачити. В усьому винен неякісний препарат, його умови зберігання чи є лікарська помилка? Що нам вдалося дізнатися **с. 5**

АРХІВ РЕДАКЦІЇ

РЕКЛАМА

ВУЛ. ЛЬВІВСЬКА, 29

ЖК «ЛЬВІВСЬКИЙ»

ТЕРНОПІЛЬ БУДКОНТРОЛЬ

ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС

ПО ВУЛ. ЛУЧАКІВСЬКОГО-ТРОЛЕЙБУСНА

- цегляний будинок
- утеплений пінопластом та мінватою
- димовідвідна система
- вітрозні вікна
- вид на парк

тел. (067) 128-51-71 (098)188-78-88

офіс: вул.Київська, 7Д bud-control.te.ua

- цегляний будинок
- утеплення пінопластом
- підземний паркінг
- рекуператри
- димовідвідна система
- сучасні 3-х кімнатні квартири

517752_000

ДОБРОБУДА
БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

Шановний колектив будівельної компанії ТОВ "Добробуд"!
Вітаємо вас із ювілеєм -
25 років успішного будівництва

Бажаємо вам подальшого процвітання та успіхів у реалізації проектів, щоб і надалі ваші будинки ставали затишною та комфортною домівкою для багатьох людей.

З повагою, команда PIA media

25 РОКІВ

Міністерство культури та інформаційної політики України
ДП "Дирекція пересувних циркових колективів України"

ТЕРНОПІЛЬ ЗУСТРІЧАЙ

ЦИРК ВОГНІ КИЄВА

З НОВОЮ ПРОГРАМОЮ
«НЕЗАЛЕЖНІ - РАЗОМ!»

ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ БЕРЕЗІЛЬ

5 березня: 12⁰⁰, 15⁰⁰

Квитки на ticketsbox.com. Дітям до 5 років вхід безкоштовний у супроводі дорослих

ВОГНІ КИЄВА

Довідка: (066) 491 37 17, (093) 166 83 11. Каса (098) 820 03 11

БУВ НЕ ПРОСТО ГЕРОЄМ, А КОМАНДИРОМ, ЯКИЙ ВІВ ЗА СОБОЮ

Командира на псевдо «Махно» називали Воїном Світла — завжди позитивний та усміхнений, стриманий і простий, чіткий і зрозумілий, який не один рік свого життя присвятив боротьбі за незалежність Батьківщини

105 ОКРЕМА БРИГАДА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЗСУ

Втрата ■ Сотні тернополян провели в останню путь мужнього командира, якого любили та поважали підлеглі, Сергія Короля. Він один із перших, хто поїхав на Схід на початку повномасштабного вторгнення. На жаль, 24 лютого воїн загинув

ВАДИМ ЄПУРА, 068-066-80-96,
VADIMEV15@GMAIL.COM

Прощалися із захисником у церкві Успіння Пресвятої Богородиці 27 лютого. Віддати останню шану прийшли сотні людей — близькі, знайомі, друзі, побратими. Чимало просто не змогли увійти до церкви та стояли під час служби на вулиці.

Побратими згадують, що Сергій був справжнім патріотом та для багатьох був не просто командиром, а другом.

— Він вів за собою, завжди був із солдатами на рівних. Він не просто командир — він лідер. Завжди ширший, завжди був готовий прийти на допомогу, підбадьорити. Це була честь знати цю людину, — каже один із побратимів Героя.

Близькі та знайомі Сергія не можуть повірити, що його більше немає з нами...

— Він один із перших, хто поїхав на Схід на початку повномасштабного вторгнення. Він був

тим командиром, який не тільки виконував найкраще військові завдання, а й був Людиною з великої літери, бо розумів своїх солдатів і офіцерів, брав на себе відповідальність за них, — згадує Наталя Стефанчук.

Знайомі Героя кажуть — він був справжнім патріотом і мріяв про перемогу та мир.

Сергій Король
призваний до лав
ЗС України в перші
дні по мобілізації.
Був командиром
стрілецької роти

— Сергій був патріотом не на словах, а на ділі. Він не роздумуючи поїхав боронити Україну та захищати нас. Він хотів якомога швидше повернутися додому з перемогою. Тож ми повинні робити усе, що від нас залежить, аби перемога на-

стала швидше, — каже знайомий Сергія Андрій.

У складній чи критичній ситуації він завжди був поряд, кажуть солдати, які з ним служили. Першим йшов у бій. Наказ йти за мною, а не вперед, домінував у житті офіцера. Це була чудова людина й один із кращих командирів, що воював від початку війни, розповідають у 105 окремій бригаді територіальної оборони ЗСУ.

Військовослужбовець був призваний до лав ЗС України в перші дні по мобілізації. Проходив службу на посаді командира стрілецької роти.

24 лютого під час стрілецького бою в районі населеного пункту Масютівка Куп'янського району Харківської області, капітан Сергій Король отримав кульове поранення несумісне з життям.

На рахунку захисника більше десятка знищених ворогів, особисто взяв у полон двох окупантів.

«Україна втратила ще одного найкращого сина. Але... зло неодмінно буде покаране. Вічна пам'ять і шана, командире Махно!» — йдеться у тексті співчуття.

Поховали захисника на Алеї Героїв, що на Микулинецькому кладовищі.

У суботу, 4 березня, у церкві Успіння Пресвятої Богородиці, що на вулиці Бережанській, о 10.00 відбудеться парастас за Сергієм.

У церкві не змогли поміститися всі, хто знав Сергія та прийшов попрощатися

Сотні людей сформували колону, щоб провести тіло Захисника в останню путь

ВАДИМ ЄПУРА

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Поліна Дайнега. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvylyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
Аварійна газу 104, 51-51-26
Аварійна водоканалу (диспетчер) 51-97-58,
(050) 437-43-53
Аварійна тепломереж 25-48-10
Аварійна електромереж 52-24-66

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Гаряча лінія Тернопільської міської ради у робочі дні, з 9.00 до 18.00

067-009-15-40
Довідкова залізничного вокзалу 47-22-46
Довідкова автовокзалу: АС на Живова - 23-63-56, АС-2 на Білогірській - 52-79-29

Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88
Управління Держпродспоживслужби 52-01-45
Управління транспортних мереж 52-15-14
Муніципальна інспекція 073-015-1481 (Viber)
Регіональний сервісний центр МВС 51-91-40

ЯК ЗМІНИЛИСЯ ЦІНИ НА ЯРМАРКАХ

Продукти ■ Щосуботи у Тернополі на двох локаціях розгортають ярмарки. Раніше продавати там можна було безкоштовно. Однак тепер за місце торгівлі треба платити. Чи поменшало продавців, чи підняли ціни та що можна купити? Ми дізналися та розповідаємо

ВАДИМ ЄПУР, 068-066-80-96,
VADIMEV15@GMAIL.COM

Суботні ярмарки у Тернополі почали проводити після початку повномасштабного вторгнення росії. Така ініціатива сподобалась підприємцям, оскільки там продавати можна було без плати за місце торгівлі. Тернополяни можуть купити там продукцію від місцевих виробників дешевше, ніж у магазинах.

Однак у міській раді затвердили нові правила торгівлі.

Тепер треба платити

Відповідне рішення затвердив міськвиконком. Ярмарки дозволили до 31 грудня 2023 року на двох локаціях:

мікрорайон «Дружба» — майданчик на перехресті вул. Миру-Дружби;

масив «Східний» — майданчик на вул. Лесі Українки, 39.

Серед основних вимог до учасників сільськогосподарських ярмарків є наступні:

- дотримання відповідних температурних режимів під час реалізації швидкопсувних харчових продуктів тваринного походження;
- наявність документів про проведення ветеринарно-санітарної експертизи;
- дотримання продавцями правил особистої гігієни та наявність у них спецодегу та санітарних книг щодо проходження обов'язкових медичних оглядів;
- наявність витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Для здійснення торгівлі встановлено такі розміри внесків:

- з легкових автомобілів — 75 грн в день;
- з вантажних автомобілів —

150 грн в день;

- з дрібно-роздрібною торгівлю — 30 грн в день.

Як змінилися ціни

Ми побували на двох локаціях у суботу, 25 лютого. Як ми побачили, продавців менше не стало. Там багато підприємців, які щотижня приїждять зі своєю продукцією. Вони кажуть — через необхідність плати за місце торгівлі трохи довелося підняти ціни.

— Ми платимо 150 гривень на день, оскільки у нас вантажний автомобіль, — каже один із підприємців. — Це невелика сума, але ціни трохи підняли, бо треба заплатити за торгівлю, за пальне, щоб приїхати, ще щось заробити треба. Все ж стараємося тримати ціну нижче, щоб були покупці. Люди приходять, купують, тому ми працюємо, хоча доводиться сплачувати за місце.

Дехто запевняє — ціни не змі-

Ярмарки працюють з 8.00 до 15.00, однак продавці кажуть, що найбільш активна торгівля до обіду

нювали, незважаючи на необхідність плати за можливість торгівлі.

Що можна купити

На «Дружбі» найбільші черги були за м'ясом та ковбасою. Свинину продають по 130–140 гривень за кілограм. Сало — від 75 гривень за кілограм. Ковбаси можна купити і по 90, і по 120, і по 240 за кілограм, залежно від виду.

Яйця продають дешевше, ніж у магазині — по 4,5–5 гривень за штуку.

Також можна купити олію,

Багато людей приходять на ринок за м'ясом та ковбасами

масло, крупи, макарони. Яблука коштують по 10–14 гривень за кілограм. Картопля — по 5,5 гривні за кілограм.

На «Східному» продавців та покупців було значно більше. Асортимент теж більший. Тут продавали ще свіжоморожену рибу по 90–140 грн/кг, різні види сиру по 240–300 грн за кілограм, печиво, пляцки тощо.

Масло продають по 240–280 грн за кілограм. Вершково-рослинну суміш — по 180 гривень.

5 літрів рафінованої олії коштує 240 гривень.

Тернополяни кажуть — приходять сюди, бо можна знайти дешевші товари і не потрібно їхати на ринок.

— Я живу на вулиці Лесі Українки, тут неподалік, — каже тернополянка пані Тетяна. — Дуже зручно, тому що не потрібно їхати на ринок, все під боком. Є продукти, які можна купити дешевше. Тому майже кожен суботу сюди йду за покупками.

Ярмарки працюють з 8.00 до 15.00, однак продавці кажуть, що найбільш активна торгівля до обіду. Дехто встигає продати товар ще зранку і до 15.00 багато продавців вже ідуть.

Яблука коштують по 10–14 гривень за кілограм

Картоплю віддають по 5,5 гривні за кілограм

Можна купити олію, дешевше ніж у магазинах

Найбільше покупців — до обіду

ХТО З ДЕПУТАТІВ СЛУЖИТЬ, А ХТО СКЛАВ МАНДАТ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Обранці ■ Хто з депутатів зі зброєю в руках боронить нашу землю? Серед них є жінка, яка на фронті від першого дня повномасштабного вторгнення, і зараз перебуває на дуже гарячому напрямку. А хто служить при військоматах і далі Тернопільщини не виїжджав? Ми дізналися цікаву інформацію

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 067-747-28-44,
IRYNA.BELYAKOVA@GMAIL.COM

Наприкінці січня 2023 року депутатам та посадовцям різних рівнів та органів влади заборонили виїзд за кордон.

«RIA плюс» зібрали інформацію щодо депутатів Тернопільщини, які склали мандати та про тих, які зараз у складі різних військових формувань боронять Україну. Їхні імена важливі, аби тернополяни знали своїх героїв в обличчя. Як і тих, хто з певних причин склав або вже заявив про намір скласти депутатські повноваження. Зазвичай, причиною такого у заяві вони вказують «за сімейними обставинами».

Закрили кордон — склали мандати?

Нам відомі імена, прізвища і посади депутатів рад різних рівнів, які зараз на фронті. Проте з питань безпеки ми називатимемо лише імена. Але обов'язково розповімо про них, щойно Україна переможе у цій війні.

Дізнались ми і про тих депутатів, які виїхали за кордон до початку чи під час повномасштабного вторгнення росії в Україну. Та про тих, хто написав заяви і склав мандат вже після рішення «закрити кордон» для депутатів — наприкінці січня 2023-го.

Ми свідомо не збирали інформацію про тих, хто з волонтерських чи робочих питань виїжджав за кордон. Бо таких дуже багато. Але всі вони повернулися в Україну і не склали депутатських повноважень.

Ми не можемо також відстежити депутатів абсолютно всіх рівнів. Тому зупинились на Тернопільській обласній, міській і районній радах. А також на міській і районній радах Кременеччини і Чортківщини.

Загалом у Тернопільській обласній раді є 64 депутати. Мандатів після заборони виїзду за кордон не склав жоден депутат, але зміни у складі ради за час війни таки відбулись, повідомив речник облради Володимир Бобко.

Оксана Мормуль у грудні 2022 р. замістила депутата Тернопільської обласної ради Івана Мурина, повноваження якого припинили достроково. Іван Мурин, нагадаємо, загинув у серпні 2022-го в ДТП на в'їзді до Тернополя.

За даними обласної ради, 12 депутатів зараз перебувають у лавах ЗСУ та захищають країну. Ще чимало їх є в добровільних формуваннях, які охороняють об'єкти інфраструктури в межах території Тернопільської області.

У Тернопільській міськраді є 42 депутати. Жоден із них після

27 січня 2023 р. не склав мандата і не повідомляв про такий намір, повідомила речниця міськради Мар'яна Зварич.

Виїжджав надовго, але повернувся

Щодо депутатів, які виїжджали на тривалий термін за кордон у час війни, був Віктор Гевко, депутат від партії «Слуга народу». Він також молодший брат нардепа Володимира Гевка, який від початку повномасштабного вторгнення перебував в Україні.

Проте на засіданнях сесії Віктор був присутній онлайн та голосував за всі питання, які були на порядку денному, чому були неодноразово свідками журналісти «20 хвилин». За даними сторінки у соцмережах, Віктор Гевко із родиною проживав у Штатах, активно волонтерив та брав участь у концертах та виступах на підтримку ЗСУ. Коли повернувся з родиною в Україну, продовжив волонтерську діяльність.

На фронті зараз боронять нашу країну троє депутатів міськради. Свободівець Мар'ян, Володимир із фракції «Європейська солідарність» та його колега із фракції Христина.

У Тернопільській районній раді 54 депутати. Жоден із них від початку повномасштабного вторгнення не склав повноваження і не повідомляв про намір скласти депутатський мандат.

Депутати Павло, Назарій, Володимир та Ігор зараз боронять Україну. А вже колишній працівник райради — юрист, голова тернопільської районної ради Віктор Козорог у перші дні пішов воювати добровільцем і боронив країну до літа 2022 року. Далі повернувся до виконання своїх обов'язків, повідомили у Тернопільській районній раді.

Відмовилися від мандата троє

У Кременецькій міській раді загалом 34 депутати. Двоє з них — Андрій та Вадим — зараз перебувають на фронті. Ще троє чинних депутатів мобілізовані і служать при місцевому військоматі на різних посадах.

Троє склали депутатський мандат. Одна з депутаток від «Слуги народу», Наталія Степанюк, за даними «20 хвилин», виїхала на початку повномасштабного вторгнення до Німеччини. На її місце нового депутата ще не завели. Принаймні на сесії, яка відбулася 23 лютого.

Володимир Фендич із «Батьківщини» склав повноваження депутата, як сам пояснив, через бізнес і волонтерство. Перед тим склала мандат відома адвокатка

На фронті зараз перебувають троє депутатів міської ради. Їх імен не називаємо з питань безпеки

Ірина Сідорова («Європейська солідарність»). Про своє рішення пані Ірина також повідомила на власній сторінці у Фейсбук.

«З ряду об'єктивних та суб'єктивних причин прийняла рішення про дострокове припинення повноважень депутата Кременецької міської ради, — написала Ірина Сідорова 31 січня. — За понад 7 років депутатської діяльності не шкодую про жодне прийняте рішення, і хоча в сучасних реаліях

До речі, в одній із райрад (єдиній —!) журналістам відмовились надавати інформацію

не все заплановане вдалось втілити в життя, в усіх своїх помислах та діях я керувалася інтересами своєї громади, принципами верховенства права та справедливості.

Прийшов час перегорнути цю сторінку та зосередитися на нових планах, можливостях та викликах, які пропонує життя, а цей пульт керування передаю іншому представнику «Європейської Солідарності».

Пані Ірина подякувала своїм виборцям за довіру, а міському голові Кременця та всьому депутатському корпусу за плідну співпрацю.

Як нам стало відомо, до складу Кременецької міськради увійшов депутат Іван Б. (не називаємо прізвища, бо поки що воює далеко від дому — прим. авт.). Але він погодився, а територіальна виборча комісія визнала його повноваження.

Чому мовчать у районній раді?

У Кременецькій районній раді є 42 депутати.

А от щодо решти інформації, її отримати «20 хвилин» було проблематично. Спочатку ми зателефонували до голови районної ради Світлани Кебалюк. Жінка запевнила, що вона перебуває на лікарняному. Що зле почувается, ми переконались під час кількоххвилинної телефонної розмови. Врешті голова запевнила, що інформацію нададуть

і попросила кілька хвилин для уточнення, а ми побажали їй скорішого одужання.

За кілька хвилин за номером журналістки передзвонила невідома особа. Жінка не представилась, проте уточнила, яку інформацію нам потрібно. Щойно почула перелік, різко видала — пишіть запит.

Як згодом і за номером телефону вдалось з'ясувати «20 хвилин», розмовляла з журналісткою в такий спосіб жінка на ім'я Світлана, і вона є досить близькою в спілкуванні із головою райради. І не так давно, за інформацією місцевих, жінка побувала у бізнесових питаннях за кордоном. «20 хвилин» таки спробує отримати інформацію за допомогою запити, який ми вже надіслали. Та повідомить про все читачам. Щоправда, тепер вже окремо.

Поки що нам вдалось дізнатись, що один із депутатів цієї райради відійшов у вічність. Чи завели на його місце у раду іншого депутата — поки невідомо. Таких, що виїжджали надовго за кордон і не повернулись — не було. П'ятеро депутатів райради зараз на службі в ЗСУ. Чи на фронті, чи у військоматі — поки невідомо. Не знаємо ми і їхніх імен. Сподіваємось отримати цю інформацію у відповіді на запит.

Каже, що планує повернутись

У Чортківській міській раді 26 депутатів.

Із чинних ніхто не воює. У лавах ЗСУ від початку повномасштабного вторгнення був один депутат, з часом його комісували. Ще один зараз служить в роті охорони військомату і перебуває на території Тернопільщини.

Склав депутатський мандат нещодавно Назарій Пиптик. Ще принаймні донедавна, за даними YouControl, очолював районну організацію «Сили людей», а в міськраді керував відділом муніципальної інспекції та контролю за паркуванням Чортківської міської ради.

І саме його прізвище разом із ще трьома посадовцями нещодавно звучало в контексті закидів чортків'ян, що вони нібито офіційно виїхали за кордон у складі делегації від міськради, а в Україну не повернулись.

— Він звільнився з міськради раніше, склав повноваження, у делегації не був, — наголосив міський голова Чорткова Володимир Шматько. — Коли ми запитували, чому ти звільняєшся, однією з причин назвав саме заборону депутатів і посадовцям виїжджати за кордон. Склав депутатський мандат — це його рішення. Він також волонтерить. Десятки разів був на сході і за кордоном. Зараз маю інформацію, що останній раз виїхав за кордон за гуманітарним шляхом, який надали інші волонтерські організації. Точно не з міської ради.

Як запевнив Володимир Шматько, після розмови з однопартійцем, той забирає вантаж і планує повертатися в Україну. Проте коли це буде — міський голова Чорткова не знає. Але, з його слів, продовжить волонтерити та допомагати військовим і цивільним.

Боронить Україну чиновниця-освітянка

У Чортківській райradі 54 депутати.

За словами голови Чортківської райради Марії Чупрій, двоє депутатів райради зараз служать.

Від першого дня повномасштабного вторгнення і зараз перебуває в надто гарячій точці жінка-депутатка, членкиня фракції «Європейська солідарність». Пані Оксана очолювала до війни один із райвідділів освіти. На війні також депутат від «Свободи» пан Роман.

Ще до заборони виїзду за кордон склав повноваження депутата Олег Головатий, уповноважений представник депутатської групи «Української галицької партії» в районній раді. Він, за інформацією «20 хвилин», виїхав за кордон ще минулого року. Хто посяде вільне місце у райradі, поки виборча комісія не дала інформації.

У місцевому військоматі служить ще один депутат. Але депутатський мандат він отримав, будучи на тому місці роботи.

Кому заборонили виїзд за кордон, дізнайся, засканувавши QR-код

ПОНАД 20 ПАЦІЄНТІВ ВТРАТИЛИ ЗІР ПІСЛЯ ІН'ЄКЦІЇ У ЛІКАРНІ

Медицина ■ 16 лютого стало трагічним для 22 жителів Тернопільщини. Саме у цей день за кілька годин після медичних ін'єкцій пацієнти Чортківської центральної міської лікарні втратили зір

ПОЛІНА ДАЙНЕГА, POLINADAINENA@GMAIL.COM, 095-077-01-80

Неприємний інцидент трапився в офтальмологічному відділенні Чортківської центральної міської лікарні. До медзакладу прийшли пацієнти, аби пройти процедуру. Серед тих, які отримували медичні ін'єкції, був і житель села Оришківці Орест Зрайчик.

Його дружина — Галина Зрайчик зараз у розпачі, адже за кілька годин її чоловік перетворився з годувальника родини на немичну людину. Вона детально розповіла про події того дня, адже хоче, щоб винних покарали.

Ввечері повністю осліп

Лікувати очі 47-річний Орест Зрайчик почав ще з вересня 2022 року. Зі слів його дружини Галини, чоловік хворіє на цукровий діабет, за останні кілька років у нього значно погіршився зір. З перших днів звернення, обстеження та лікування проводила лікарка Ірина, яка працює в Чортківській центральній міській лікарні та має приватний кабінет.

— Ми звернулися саме до неї, бо знали, що має великий досвід роботи. Зверталися у приватний кабінет. Вона призначила чоловікові лікування одразу двох очей, бо так було потрібно. Одним із пунктів були спеціальні уколи. Лікарка переконувала нас, що препарат має знати набряк сітківки, після чого та мала б прийти в норму, і зір покращиться. Перший раз ін'єкцію препаратом А. (назва нам відома) зробили у вересні, а другу — у жовтні 2022 року. Під час консультації вона сказала, щоб чоловік прийшов в офтальмологічне відділення лікарні, і вже там робитимуть уколи. Електронного направлення у нас не було. Вона просто сказала нам

дату і час. Ми не купували препарат, просто платили кошти на місці, і йому робили процедуру. Препарат коштує 2000 гривень для одного ока. Після цих уколів у чоловіка і справді був прогрес. Також пані Ірина порадила ще пройти курс лазерної терапії у Львові. Ми їздили туди тричі, і знову ж таки бачили результат. 16 лютого 2023 року це мав бути останній укол для Ореста, щоб закріпити результат, — розповідає Галина Зрайчик.

Після останньої ін'єкції Оресту Зрайчику мали підбирати лінзи або окуляри. Це дозволило б йому знову їздити за кермом. Та введений препарат залишив 47-річного чоловіка незрячим. Той день його дружина називає пекельним.

— Процедура проходила 16 лютого о 09.00. Процедуру робили під місцевою анестезією. Ми нічого не підписували, бо і не думали про погане. Процедура не потре-

Рідні потерпілих хочуть, щоб винні були покарані, а людям відновили зір безкоштовно

бує госпіталізації, тому після уколів ми з чоловіком поїхали додому. О 13.00 того ж дня чоловік почав скаржитися на біль в очах, таке відчуття, що там щось ризало. А далі слізотеча і почервоніння, — каже співрозмовниця. — Тоді ми відразу звернулися до лікарки, вона порекомендувала придбати краплі і починати вже капати в очі. Вже тоді лікарка нам зізналася, що з аналогічними симптомами до неї звернулися двоє пацієнтів. Спочатку чоловікові було трохи легше. Але до вечора ситуація ставала гірше.

О 21.30 подружжя Зрайчиків вирішили їхати в Чортківську централь-

Родина Зрайчиків сподівається, що чоловік одужає і повернеться до звичного життя

Наразі Орест Зрайчик реагує лише на світло. Ні дружину, ні дітей не бачить

ну міську лікарню. Вже у медзакладі вони побачили всіх тих пацієнтів, які зранку разом з Орестом отримували ін'єкції.

— На той час у нього жакливо пекли очі, була світлобоязнь, він нічого не бачив. Коли ми зайшли в лікарню, медики були всі перелякані. Вони одразу прийняли нас, почали капати йому якийсь препарат, кожні 15 хвилин прибігали до кожного пацієнта питали про самопочуття. Поки я сиділа з чоловіком, то бачила, як прибувають інші пацієнти в лікарню. Це був справжній жах. Лікарі переймалися, дзвонили у всі аптеки, шукали краплі спеціальні. Всі люди з однаковими симптомами, — згадує пані Галина.

Треба терміново оперувати

Після важкої ночі лікарі повідомили, що пацієнтів відвезуть в Тернопільську обласну клінічну лікарню. Для хворих та супроводжуючих виділили буси і вже 17 лютого о 12.00 всі були в Тернополі. Зі слів пані Зрайчик, медики працювали оперативно.

— Ми не встигли під'їхати, як пацієнтів вже забирали у палати. У чоловіка взяли кров та сечу на аналіз. Потім почали капати ліки. А вже о 18.00 пацієнтів по черзі забирали в операційну. Мого Ореста забрали о 23.00. Операція тривала дві години. Лікар мені сказав, треба почистити око та видалити ту рідину, що ввели нам зранку 16 лютого. Я допитувалася про діагноз, але мені сказали просто, що почалося запалення і все.

Директор обласної лікарні Василь Бліхар запевнив, пацієнтам надали допомогу. Вони потребують нагляду

А вже потім лікарка Ірина з Чорткова мені написала, що це гострий ендодфальміт (гнійне запалення внутрішніх оболонок ока). Я дуже переймалася за чоловіка, не хотіла, щоб йому зробили гірше, — каже Галина Зрайчик.

Родина сподівалася, що операція в обласній лікарні допоможе відновити зір чоловікові.

— Зробили все, що могли. А далі знову нас відправили у Чортків. На ліве око він бачить силуети. Бачить пальці рук на невеликій відстані, бо у нього видалені кришталіки. А от праве око трохи гірше — реагує тільки на світло. Оресту кілька разів на день капають краплі для очей. Також лікарка робить підколювання очей спеціальним препаратом, що допомагає приборкати помутніння. У суботу, 25 лютого, приїздив професор зі Львова. Він оглянув пацієнтів, надавав консультації та рекомендації. Зараз лікують по рекомендаціям професора, — ділиться переживаннями жінка.

Попереду на чоловіка чекає довготривале лікування. Наразі все лікування, обстеження та операції потерпілим проводять безкоштовно. Крім пані Галини у поліцію із заявами звернулися родичі ще 21 потерпілого. Ми спробували поговорити з іншими потерпілими. Наразі вони не коментують нічого.

Якщо винні? То треба покарати

Родичі потерпілих налаштовані рішуче і не бажають мовчати, а тим паче складати руки.

— До нас приїздила слідча, ми розповіли все як є, надали документацію, де вказані діагнози та процедури, що отримували мій чоловік та інші люди. Поліція також забрала у чоловіка кров на аналіз. Також правоохоронці приїздили в Чортківську лікарню, вони брали знову кров

та проводили слідчі дії. Наскільки мені відомо, вони перевіряли, як зберігаються препарати. А чи вилучили щось, я сказати не можу. Я ні в якому разі не хочу звинувачувати у цій ситуації лікарку Ірину. Бо ви ж бачите, ін'єкції у той день проводили ще три лікарі, і в кожного така ситуація. Раніше рекомендації лікарки нам допомагали, за що ми їй дуже вдячні. А зараз просто треба розібратися у цій ситуації, — говорить пані Галина.

Триває слідство

— З різким погіршенням зору 16 лютого до медзакладу краю звернулося одразу понад 20 людей. Даний факт слідчі внесли в ЄРДР згідно зі статтю 140 (Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником) ККУ. Правоохоронці встановлюють, що саме спровокувало погіршення зору у людей, — кажуть в поліції Тернопільщини.

Родина Зрайчиків у розпачі. Пані Галина переконує, готова йти до кінця. Важливо, аби чоловікові повернули зір та знайшли винних.

— Мій Орест — годувальник родини. Я розумію, що лікування подальше буде дороговартісним, але де нам взяти ті кошти? Нам лікарка каже, що заклад все відшкодує, що нам не треба буде витрачати кошти, але все ж може бути. І нас це дуже лякає, бо я хочу, щоб мій чоловік бачив. Процес одужання йде по-різному. У чоловіка ще цукровий діабет, і лікування може затягнутися. А якщо через рік вони скажуть, що коштів цих не мають? То що мені робити? — каже Галина Зрайчик.

Від редакції: якщо ваші рідні теж постраждали у цій ситуації і ви хочете розповісти правду — ми готові з вами поспілкуватися. Ми стежитимемо за розвитком подій та інформуватимемо вас.

У всіх пацієнтів серйозні ускладнення

Що кажуть медики? Директор Чортківської центральної міської лікарні Ростислав Шульський відмовився спілкуватися з журналістами через те, що триває слідство і службове розслідування.

Більше пояснили в Тернопільській обласній клінічній лікарні.

— Пацієнти отримували у лікарні Чорткова курс лікування щодо захворювання сітківки. Препарат вводився в око в операційних умовах. У людей виникли ускладнення, з якими їх госпіталізували до офтальмологічного відділення нашої обласної лікарні. Протягом доби наші медики провели 27 операцій 22 пацієнтам. Це внутрішньоочні втручання, вони складні. Оперували всю ніч. Під час хірургічного втручання лікарі забрали запальну тканину з ока. У пацієнтів серйозні ускладнення, але зараз роблять все можливе,

аби їм відновити зір, — каже генеральний директор обласної лікарні Василь Бліхар.

Що саме стало причиною негативних наслідків після ін'єкції, в обласній лікарні не знають. Та нас переконують, препарат вводили серйозний, і його використовують не вперше у лікарській практиці.

— Цей препарат прописаний у протоколі лікування захворювань сітківки. Його широко застосовують в Україні та у світі. Наша лікарня використовує інші препарати, а в Чорткові — такий. Він має побічну дію. Але виникла така неприємна ситуація. З чим вона пов'язана — зараз триває розслідування і медичної служби, і спеціальної служби. Як будемо розуміти, звідки все пішло, тоді детальніше прокоментуємо. Можливо, допустили якісь порушення під час транспортування або зберігання,

бо він потребує особливих умов. Треба чекати результатів розслідування, — наголошує пан Василь.

Щодо діагнозу гострий ендодфальміт, то пацієнти з таким захворюванням вже були. Натомість, чи вдалося їм відновити зір, в обласній лікарні точно не відповіли.

— Це гостре запалення. Ви розумієте, цей препарат застосовували не на здоровому, а хворому оці. Захворювання в кожній людині лікуються по-різному. У наших медиків є досвід лікування ендодфальміту. Ми надали 22 пацієнтам максимальну допомогу. Зараз пацієнти знаходяться в лікарні Чорткова. Вони потребують довготривалого нагляду, їх треба капати, виходжувати. Ми надали спеціалізовану допомогу, те що не можна зробити в районі. Далі буде видно, — зазначив Василь Бліхар.

МУНІЦИПАЛИ ПОПОВНИЛИ БЮДЖЕТ МАЙЖЕ НА 9 МІЛЬЙОНІВ

Аналізуємо ■

Муніципальна інспекція Тернополя стежить за правопорядком та благоустроєм у місті. Ми дізналися, скільки протоколів під час війни склали та скільки «заробили» для міського бюджету

ВАДИМ ЕПУР, 068-066-80-96,
VADIMEV15@GMAIL.COM

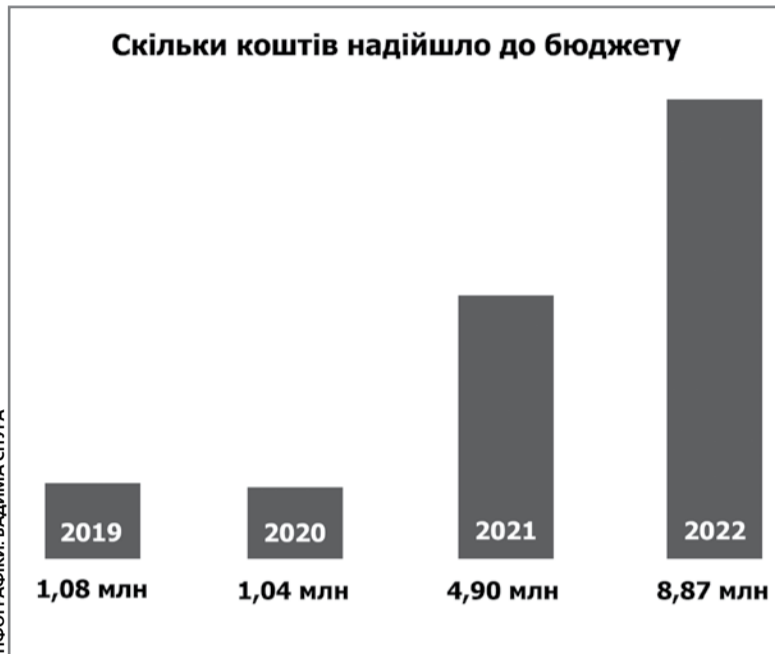
Управління Муніципальної інспекції є виконавчим органом Тернопільської міської ради. Часто можна побачити інспекторів, які складають протоколи за неправильно припарковані автомобілі. Однак це далеко не все, чим займаються муніципалі.

Ми звернулися до міської ради з інформаційним запитом щодо роботи інспекції.

Що входить в обов'язки

Основними напрямками роботи управління муніципальної інспекції є:

- контроль за дотриманням Правил благоустрою Тернопільської міської територіальної громади;
- ліквідація стихійної торгівлі на приривкових територіях, вулицях м. Тернополя та на вул. Чорновола та Хмельницького;
- контроль за паркуванням транспортних засобів;
- контроль за дотриманням Правил торгівлі алкогольними напоями та пивом торговими закладами міста, зокрема в частині дотримання суб'єктами господарювання заборони щодо продажу алкогольних напоїв;
- демонтаж тимчасових споруд, згідно з відповідними рішеннями виконавчого комітету;
- контроль за законністю розміщення реклами та вивісок;
- контроль за дотриманням природоохоронного законодавства;
- виконання розпоряджень

ІНФОГРАФІКИ: ВАДИМ ЕПУРА

міського голови, рішень виконавчого комітету та ін;

- розгляд скарг, заяв та звернень громадян;
- контроль за дотриманням протиепідемічних вимог під час карантину;
- взаємодія з Національною поліцією та іншими правоохоронними органами і контролюючими структурами.

Як нам повідомили у відповіді на інформаційний запит, у зв'язку із військовою агресією та введенням військового стану в країні, робота управління у 2022 році також побудована у профілактич-

Автопарк розширився. У ньому з'явилися два електромобілі, моторний та надувний човен

ному напрямку та на виконання окремих рішень виконавчого комітету, штабу з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру на території Тернопільської міської територіальної громади, Ради оборони Тернопільської області та Протоколів місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій при Тернопільській міській раді.

Затверджений графік роботи муніципальної інспекції встановлено з 9.00 до 18.15 год (пн-чт) та з

9.00 до 17.00 год (пт). Проте працівники управління виконують роботу в інший встановлений час (згідно з наказом начальника управління).

Як вважаєте, чи потрібна муніципальна інспекція у місті? Проголосуйте та напишіть власний досвід спілкування з інспекторами, якщо він у вас був!

Працівників менше, транспорту — більше

У порівнянні з ситуацією у липні 2021 року, у муніципальній інспекції відбулися зміни. Тоді штат налічував 24 працівники. Наразі ж він може складати 25 осіб, але два працівники інспекції призвали на військову службу, ще одне місце вакантне. Тож загалом в інспекції працює 22 особи:

- Начальник управління;
- Заступник начальника управління, начальник відділу контролю за правопорушеннями;
- Спеціалісти юрист-консультанти — 2 особи;
- Інспектори відділів — 12 осіб;
- Завідувач сектору взаємодії;
- Завідувач сектору за паркуванням ТЗ;
- Спеціаліст-інспектор з паркування — 4 особи.

Автопарк також розширився. В інспекторів з'явилися два електромобілі, моторний та надувний човен. Також є три автомобілі, як і в 2021 році.

Електромобілі отримали муніципалі у вересні 2021 року. Це подарунок місту від ТОВ «Корсал». Вартість одного такого на той час становила 12 тис. доларів.

Моторний човен міська рада придбала ще у 2020 році, однак його реставрація та оформлення документів зайняло багато часу.

Надувний човен інспектори отримали у липні 2020 року для патрулювання акваторії Ставу.

Яка зарплата у муніципалів

Ми дізналися, яка середня заробітна плата звичайного інспектора та начальника управління. Керівник інспекції заробляє вдвічі більше за звичайного інспектора.

Як повідомили у міській раді, середня місячна заробітна плата з урахуванням премій у 2022 році становила 31918 гривень для начальника управління та 14646 гривень для інспектора.

Середня зарплата у 2022 році (включаючи преміювання)

Начальник муніципальної інспекції
31 918 грн

Інспектор муніципальної інспекції
14 646 грн

Скільки працівників має інспекція

22 наразі працюють

2 призвані на військову службу

1 посада вакантна

Скільки коштів отримав бюджет

Доходи до міського бюджету за останні роки значно збільшилися за рахунок складених протоколів. Кошти за штрафи надходять у міський бюджет. Якщо у 2019 році бюджет отримав 1 083 021 гривню, то у 2022 — 8 874 323 грн.

Однак скільки коштів витрачає міська рада на фінансування муніципальної інспекції? Це питання у нашому запиті залишилося без відповіді. В управлінні цифрової трансформації та комунікації зі ЗМІ нам порадили уточнити цю інформацію, знову відправивши інформаційний запит та не пояснили, чому ці

питання проігнорували. Тож ми знову надіслали інформаційний запит. Відповідь опублікуємо, щойно отримаємо.

Наразі ж відомі лише витрати на муніципальну інспекцію за минулі роки:

- 5,04 млн грн у 2019 році;
- 5,75 млн гривень у 2020 році;
- 6,39 млн гривень у 2021 році.

Як можемо побачити, за цей час міська рада більше витратила на муніципальну інспекцію, ніж отримувала в результаті роботи.

Чи змінилась ця ситуація у 2022 та скільки коштів виділили на роботу управління у 2023 році — дізнаємося згодом.

У 2022 році працівники управління загалом виявили 20 689 порушень у сфері паркування транспортних засобів, правил благоустрою ТМТГ, маскового режиму, заборони продажу алкогольних напоїв та щодо вимкнення вуличного освітлення та вивісок у темну пору доби. За результатами виявлених порушень оформлялися протоколи про адміністративне правопорушення та постанови. На арештмайданчик перемістили 805 транспортних засобів.

Спільно з працівниками районного управління поліції, муніципальні інспектори виявляли факти продажу алкоголю у заборонений час.

У минулому році працівниками поліції задокументовано 10 порушень законодавства, інспектори управління муніципальної інспекції оформили 5 адміністративних протоколів за ч. 2 ст. 156 КУпАП «Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами».

ТРОЄ СТУДЕНТІВ ЗАГІНУЛИ В АВАРІЇ, КОЛИ ПЕРЕКИНУВСЯ АВТОБУС

ДТП ■ У нічній аварії 19 лютого поблизу Тернополя загинули троє студентів ЗУНУ: першокурсник магістратури юридичного Олег Рачук, 4-курсник факультету комп'ютерних інформаційних технологій Олег Максимів та першокурсник магістратури Мар'ян Мисак

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 067-747-28-44, IRYNA.BELYAKOVA@GMAIL.COM

— Це так страшно... Дуже тяжко і боляче, — заступниці декану з виховної роботи факультету комп'ютерних інформаційних технологій ЗУНУ і водночас куратору групи Людмилі Гончар важко говорити. — Діти, в яких попереду майбутнє і все життя. І тут аварія. Мої студенти повідомили зранку в понеділок про трагедію. Досі Олег перед очима. Боляче...

Загинули в нічній автотроці

Поїздка, яка замість того, аби запам'ятатись яскравими емоціями та додати сил, обернулася трагедією для всіх, хто знав і любив трьох хлопців. Вони усі були пасажирами автобуса, який перекинувся на нічній трасі неподалік Тернополя. До дому залишалось близько 30 кілометрів...

Нагадаємо, аварія трапилася 19 лютого близько 22.30 на автодорозі «Івано-Франківськ — Бучач — Тернопіль» при в'їзді в село Стара Брикуля, Микулинської територіальної громади. Там перекинувся автобус, який здійснював нерегулярні перевезення «Буковель-Тернопіль». За попередньою інформацією, водій автобуса на слизькій дорозі не впорався з керуванням, з'їхав у кювет і там перекинувся. Про це повідомив речник головного управління Нацполіції в області Сергій Крета.

За словами начальника ГУНП у Тернопільській області Олександра Богомола, на момент ДТП в транспортному засобі перебували 34 пасажирі. Хоча рятувальники давали інформацію про 39 (!).

Троє з них загинули. Чотирьох із забоями, переломами та іншими тілесними ушкодженнями госпіталізували до лікарні. Одна людина у важкому стані.

Даний факт внесений до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідно до частини 3 статті 286 (Порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинили загибель кількох осіб) Кримінального кодексу України. Санкція статті передбачає позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років.

Усі троє — студенти ЗУНУ

У фатальній ДТП загинули троє студентів Західноукраїнського національного університету: Олег Максимів, Мар'ян Мисак та Олег Рачук.

«Професорсько-викладацький колектив та студентство класичного університету Тернополя глибоко сумують з приводу трагедії — загибелі 23-річного Олега Максиміва, студента групи ІПЗ-41, спеціальності «Інженерія програмного забезпечення» факультету комп'ютерних інформаційних технологій», — повідомили на сайті університету.

Олег народився 17 вересня 1999 року у смт Підволочиськ. У 2019 році вступив до Західноукраїнського національного університету й паралельно працював в ІТ-компанії.

— Він був харизматичним та товаришким, працелюбним і наполегливим юнаком із хорошим почуттям гумору, завжди допомагав друзям і близьким, добре вчився й активно брав участь у діяльності закладу вищої освіти, — згадують

Біля Старої Брикулі перекинувся автобус, який здійснював нерегулярні перевезення «Буковель-Тернопіль». Там, за даними поліції, було 34 пасажирі

друзі та одногрупники. — Дружелюбний і дуже щедрий хлопець, який не шкодував нічого для друзів. Олег був різносторонньою особистістю, без перебільшення, йому все вдавалося одразу добре. Полюбував займатися настільним тенісом, грав у шахи, захоплювався катанням на сноубордах, подорожував світом і побував у багатьох країнах.

Водій на слизькій дорозі не впорався з керуванням, з'їхав у кювет, і там автобус перекинувся

Поховали Олега 22 лютого у Підволочиську, де хлопець проживав разом із бабусею, доки мама працювала за кордоном.

У страшній ДТП загинув і студент факультету комп'ютерних інформаційних технологій Мар'ян Мисак, він навчався на першому курсі магістратури у групі КНМ-11.

Мар'ян народився 19 вересня 2000 року у с. Кропивник Калуського району Івано-Франківської області.

У 2018 році вступив на нав-

чання до класичного університету Тернополя за спеціальністю «Комп'ютерні науки».

— Проявив лідерські якості й став старостою групи, адже був відповідальним, харизматичним і веселим, впевненим у собі юнаком, — згадують у вузі. — Мар'ян активно займався спортом — захоплювався великим тенісом, баскетболом. Він був товаришким і завжди допомагав одногрупникам, особливо у вивченні іноземної мови.

У 2022 році отримав диплом бакалавра й продовжив навчання в магістратурі за спеціальністю «Комп'ютерні науки». Поглиблено вивчав програмування та мав багато планів на життя. Мар'ян паралельно працював в ІТ-компанії.

Його життєвим кредо було: «Все, що ти бачиш у світі, є результатом із твоїх власних поглядів», кажуть друзі.

Поховали Мар'яна 22 лютого на Франківщині, звідки він родом.

— Здібні хлопці. Дуже позитивні. Студенти, які вмлі вчитись і могли проявляти креативність, відрізнялись дуже світлим розумом, який якраз дав їм змогу реалізувати всі знання і вміння в ІТ-компанії, — каже Ігор Якименко, заступник декана фа-

культету. — То величезна втрата не тільки для нашого факультету, а й для всієї університетської родини.

З Олегом Рачуком попросились і провели в останню путь 21 лютого. Він народився 15 серпня 2001 року і тепер йому назавжди 22...

Проживав у м. Ланівці. У 2018 році вступив на навчання до Західноукраїнського національного університету за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

Викладачі та одногрупники зазначають, що Олег добре вчився, завжди був відповідальним та комунікабельним хлопцем, добрим і надійним товаришем.

Біль пронизує серця від усвідомлення цієї втрати. Низько схиляємо голову у скорботі!

Він навчався на магістратурі юридичного факультету за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», у групі ПДЕБМ-12.

Хлопець не працював в ІТ-компанії, а поїхав у подорож зі своєю дівчиною, яка й була працівницею.

Редакція висловлює щирі співчуття рідним і всім, хто втратив у цій жахливій ДТП близьких людей. Щиро співчуваємо й всій університетській родині. Царство небесне...

Комісія надала висновки щодо стану дороги

ВИДАВНИЦТВО РІА

Спеціальна комісія з інспекторів відділу безпеки дорожнього руху та працівників служби автодоріг Тернопільщини обстежила місце трагічної автотроці. Є результати.

У патрульній поліції Тернопільської області повідомили, що спеціалісти виїжджали на місце ДТП.

«За допомогою спеціального обладнання, яким оснащена виїзна мобільна лабораторія відділу БДР, інспектори перевірили світлоповерталні властивості дорожніх знаків, кут нахилу проїжджкої частини та відповідність організації дорожнього руху дозвільній документації й вимогам державних стандартів», — йдеться у повідомленні.

Як розповідає речниця обласної патрульної поліції Катерина Метельська, за результатами перевірки комісії видали п'ять вимог для покращення безпеки дорожнього руху на цьому автошляху.

«На цій ділянці триває поточний ремонт і він ще не завершений. Ми дали вимоги для покращення безпеки дорожнього руху, щоби всі дорожні знаки, які є на цих небезпечних двох поворотах, «вдягнули» в зелену облямівку, щоби водії їх краще помічали», — говорять у патрульній поліції.

Я волів би там лишитись замість тих дітей: у суді вирішували долю водія

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 067-747-28-44, IRYNA.BELYAKOVA@GMAIL.COM

Міру запобіжного заходу обрали у Тернопільському міськрайонному суді водієві, який був за кермом автобуса і скоїв ДТП, в якому загинули троє студентів ЗУНУ.

У цей же день і навіть приблизно в той самий час у Підволочиську та на Франківщині поховали двох студентів, які загинули в ДТП.

У суді перебувала журналістка «20 хвилин».

— Як батьки і рідні цих дітей колись знайдуть сили мене простити... — голос Андрія О., водія автобуса, що перекинувся на трасі неподалік Тернополя кілька днів тому, тремтить. Очі повні сліз. — Я сам батько 4 дітей. Прошу Бога, аби дав їм сили це горе пережити. Я волів би там лишитись замість тих дітей...

У залі судового засідання обрали міру запобіжного заходу водієві. Прокурор просила тримання під вартою. Адвокат чоловіка наполягав, що впливати на свідків чи тікати з країни його підзахисний наміру не має.

Андрій О. — і водій, і підприємець. Народився 29 листопада 1968 року у Тернополі. У нього є дружина, 4 повнолітніх дітей та старенька мама, яка хворіє. Проживає у Тернополі, на «Східному». Автобус, на якому група поверталася в той фатальний вечір, теж належить йому за правом власності. Понад 30 років водійського стажу, 25 років за кермом автобуса. Донедавна жодного ДТП, жодного «криміналу» чи порушення правил. А ще — стоси грамот за бездоганну роботу та подяк — саме він надавав автобус та евакуював в час війни понад 2 тисячі осіб із Бахмута, Харкова, Запоріжжя, Херсонщини...

— Ви вибачте, я шокований, я не дуже можу говорити, — журналістка підійшла до скляної «клітки», де перебував чоловік, у перерві судового засідання. Голос чоловіка тремтів, слова ледь-ледь було чути. — Я не знаю, як то сталося. Я не знаю, як я живу і як далі житиму з цим. Я не знаю, як просити Господа, аби поміг рідним пережити ту біль втрати. Це їхні діти загинули... Я сам батько чотирьох дітей. Краще б я сам там лишився на тій дорозі. Краще... Тільки б ті діти жили...

Чоловік раз за разом просив пробачення. Не голосно, майже шепотів. І на нього теж було боляче дивитись. Просив пробачення у рідних загиблих дітей. Просив у Бога. Просив...

Врешті суд вирішив залишити під вартою на 60 діб з правом внесення застави у розмірі 402 тис. грн.

ПРОДАЮТЬ ЧЕРВОНОКНИЖНІ КВІТИ

Природа ■ У центрі міста вже можна побачити тих, хто торгують підсніжниками. Це заборонено, оскільки вони занесені до «Червоної книги України». Штраф загрожує не лише продавцям, а й покупцям рідкісних квітів. Ми дізналися, за скільки їх продають у Тернополі та що кажуть продавці

ВАДИМ ЄПУР, 068-066-80-96, VADIMEV15@GMAIL.COM

Продавців із червонокнижними квітами вже можна побачити на вулиці Руській біля церкви Різдва Христового, неподалік ЦУМу, на вулиці Сагайдачного та біля Катедрального собору.

За скільки продають

Підсніжники продають невеликими букетами. Як запевнили деякі продавці — їх вирощують на своїх дачних ділянках спеціально для продажу. Вони вважають — якщо квіти виростили самі, то порушення в цьому немає. Хоча це не так, адже відповідно до Закону продаж червонокнижних рослин заборонено.

— Вирощую квіти для продажу на дачі, — каже одна з продавчинь. — Знаю, що штраф можуть виписати, але жити на шось треба.

Продають букети по 25–35 гривень. Серед місцевих, як ми помітили, попит є. Лише за кілька хвилин спостережень до продавчинь підійшли кілька людей та купили букети.

У міській раді Тернополя закликають місцевих дотримуватися закону, не продавати та не купувати червонокнижні квіти, аби не спонукати продавців до порушень.

Окрім підсніжників, можуть продавати червонокнижний шафран Гейфелів, білоцвіт весняний, цибулю ведмежу (черемшу), горицвіт весняний, конвалію травневу тощо.

— Збирання таких видів рослин призводить до скорочення їх чисельності та знищення цілих популяцій. Обсяги незаконного збору та торгівлі цими рослинами, особливо в передсвяткові дні, набирають злочинного характеру, — повідомили у міськраді.

Яка відповідальність передбачена

За порушення вимог природоохоронного законодавства передбачена відповідальність за ст. 88–1 ч. 1, ч. 2 «Порушення порядку придбання чи збуту об'єк-

Людей закликають не купувати червонокнижні квіти, аби не спонукати до порушень

тів тваринного або рослинного світу, правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах» Кодексу України про адміністративні правопорушення. Це стосується не лише продавців, а і покупців та тягне за собою накладання штрафу від 510 до 1700 гривень за порушення правил придбання або збуту рослин.

Відповідно до частини другої цієї статті, за придбання чи збут рослин, які перебували в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, занесених до «Червоної книги України», тягне за собою накладання штрафу від 1700 до 3655 гривень.

Букет підсніжників продають за 25–35 гривень

Відповідно до статті 90 «Порушення вимог щодо охорони видів тварин і рослин, занесених до «Червоної книги України» або які охороняються відповідно до міжнародних договорів України» КУпАП, передбачена відповідальність у вигляді штрафу від 510 до 850 гривень.

Якщо ви помітили продаж червонокнижних рослин — у міськраді закликають повідомляти про порушення муніципальну інспекцію, правоохоронні органи або Державну екологічну інспекцію.

Довідка

Куди скаржитися
Муніципальна інспекція
+38 073 015 1481 (Viber)
+38 067 447 3186
+38 067 447 3278

Продавці запевняють, що виростили квіти самі

РЕКЛАМА

ДІАБЕТИЧНІ ТОВАРИ ТА ЗДОРОВЕ ХАРЧУВАННЯ

60⁰⁰
Шоколад молочний Millennium зі стевією, 100 г

Новинка
195⁰⁰
Натуральний рідкий цукрозамінник від SoloSvit без смаку, 30 мл

365⁰⁰
Тест-смужки Accu-Chek Instant 50 шт

Сахарок Shop

110⁰⁰
Magnesium Mivolis + Vitamin C + Vitamin B6 + B12 вітамінний комплекс 30 шт

65⁰⁰
Фіточай зі стевією "Доволіття" Стевіасан 20 пакетиків

620⁰⁰
Глюкометр Contour Plus

190⁰⁰
Книга "Школа контролю цукрового діабету. Частина 2"

65⁰⁰
Фітнес-джем яблуко з карнітином без цукру Fitness Jam ZERO Power Pro, 200 г

53⁰⁰
Печиво галетне BakerBee зі стевією, 90 г

2650⁰⁰
Сенсор моніторинга глюкози FreeStyle Libre

395⁰⁰
Голки BD Micro-Fine Plus 32G/4 мм, 100 шт

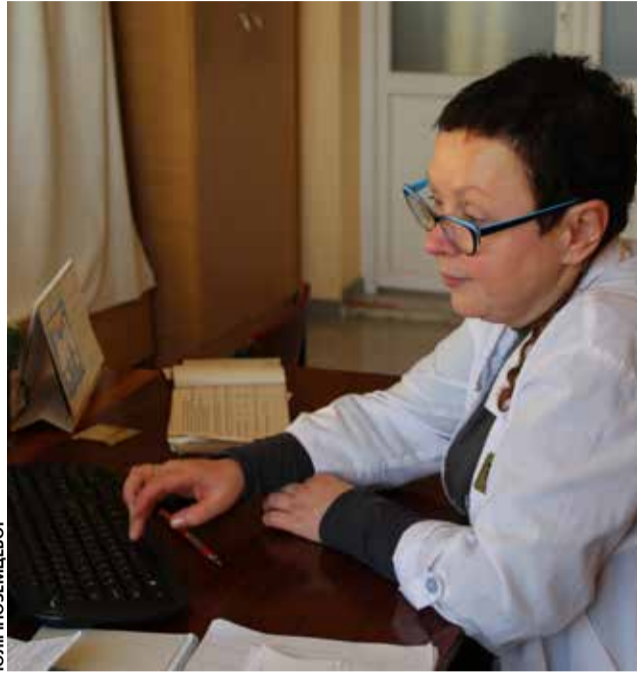
ЗАМОВЛЯЙТЕ НА:
saharokshop.com
+ 38 066 249 67 87

517920_inf

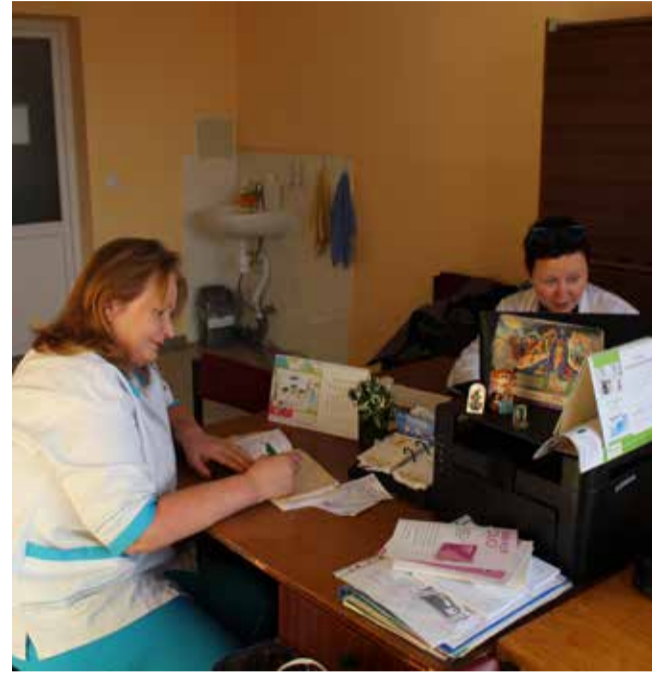
ЛІКАРІ ПРО ГІГІЄНУ У ДІВЧАТОК

Алла Лопатка запевняє: багато захворювань виникають паралельно із хворобами у гінекології

Олена Довгань переконана, що батьки мають знати все про інтимну гігієну малечі

Лікарки-гінекологи приймають у центральній міській дитячій поліклініці, вул. Гоголя, у кабінеті №504

Здоров'я ■ Регулярний огляд у дитячого гінеколога дозволяє уникнути багатьох серйозних захворювань. Вони тепер різко «помолодшали», запевняють фахівці Тернопільської міської дитячої комунальної лікарні

ЮЛІЯ ІНОЗЕМЦЕВА, 098-821-01-51,
JULIA.INOZEMTSEVA@GMAIL.COM

Які проблеми можуть мати діти у різному віці, зокрема до та після початку статевого дозрівання? Як мамі привчити донечку не боятись гінеколога? Що рекомендують лікарі у плані особистої гігієни малечі? Ми про все дізналися.

Ми поспілкувались про інтимну гігієну дітей — тему, яка нині дуже важлива, з лікарями-гінекологами дитячого та підліткового віку Оленою Довгань (лікар I категорії) та Аллою Лопаткою (лікар вищої категорії), які приймають маленьких пацієнток на базі Тернопільської міської дитячої комунальної лікарні. Розмову подаємо у форматі «запитання-відповідь».

Дитину раз на рік має оглянути гінеколог

— Коли батькам необхідно починати стежити за інтимним здоров'ям малечі?

Олена Довгань: — Слідкувати за гігієною дітей слід з перших днів життя. Знаю, що сьогодні існує певна «система», коли ще в пологовому будинку неонатологи або акушери-гінекологи радять батькам, що не треба оглядати зовнішні статеві органи малюка. Ба більше, вони кажуть їх взагалі не зачіпати. Та це не правильно! Дивитися потрібно, батьки мають від народження забезпечити крихітці належний догляд і піклування. У перші тижні життя не варто відразу використовувати мило чи інші доглядові засоби. А надалі — можете цього не боятись, їх є безліч. Побуває думка, що слід підмивати дитину лише водою, бо засоби зашкодять. Ні, хоч би двічі

на день миття із засобом повинне бути. А ось вологі серветки краще не використовувати! Допускайте це, тільки якщо не маєте води, наприклад, їдете у потязі. У серветках міститься багато агресивних речовин, які погано впливають на слизову. Якщо є вибір — серветки чи вода, надавайте перевагу воді.

— З якого віку рекомендуєте починати відвідувати дитячого гінеколога і як часто?

Олена Довгань: — На першому році життя гінеколог обов'язково має оглянути дитину. Якщо жодних скарг немає, або ж ви були у педіатра і він сказав, що все добре — то надалі дівчинку варто бодай раз щороку приводити на профілактичний огляд до нас. Але зважати виключно на слова педіатра теж не раджу — він може дещо упустити (приміром, зрощення, вроджені вади тощо), просто не помітити проблему. У старшому віці з'являються нові ризики — передчасне статеве дозрівання, запальні захворювання тощо. Тут без гінеколога не обійтись. А якщо у дівчаток є зміни в аналізах сечі — стовідсотково ведіть дитину до лікаря! Адже немає окремо ураження лише сечовивідної системи, у 80–85% випадків все це йде у комплексі з гінекологічними проблемами. А інколи все починається з гінекології, а далі інфекція поширюється висхідним шляхом. Якщо дитині боляче випускати сечу з організму — її теж варто відвести до гінеколога. Періодична перевірка у фахівця необхідна й тоді, коли у донечки почалась менструація. Водити дитину до гінеколога рекомендуємо змалечку.

Алла Лопатка: — Багато захворю-

вань, скажімо, шлунково-кишкового тракту, ендокринної системи тощо, виникають паралельно із захворюваннями у плані гінекології. Тобто, коли дівчинка має подібні проблеми та лікується у педіатра, обов'язково підіть на консультацію до гінеколога. Колись у нашому місті це було організовано. Ми постійно проводили медогляди учнів місцевих шкіл. Дівчата 15–17 років приїздили з медсестрою до нас на консультацію. Направду, патологій виявлялося багато. Часто це траплялось через те, що дівчатка соромились розповісти батькам про те, що їх турбує. А перед лікарем їм відкритись простіше. Наприклад, багато скарг були на проблеми із молочними залозами. Дівчинка повинна знати, як пропальпувати свої груди хоч раз на тиждень. Мама має по-

«**Пацієнтки після 14 років приходять до дитячих гінекологинь на правах анонімності**

ділитись цими знаннями з дитиною. Я можу сказати, що зараз всі проблеми жіночої статевої системи помолодшали.

Патології, запалення і хвороби

— Які проблеми у плані інтимного здоров'я загрожують дівчаткам різного віку?

Алла Лопатка: — Поділимо їх на проблеми у новонароджених дітей, препубертатного і пубертатного віку (періоду статевого дозрівання). З народження у дитини може виникати вульвовагініт (неправильне дотримання правил гігієни зовнішніх статевих органів), пелюшковий дерматит, інші алергічні реакції від носіння пелюшок. Наприклад, у нас була пацієнтка, якій виповнилось всього три тижні, а вже мала такі проблеми. Ще у малюків буває синехія — патологія, для якої характерне зрощення малих статевих губ. Багато мам навіть не знають, що таке є. Статеві губи «зліпаються», лишається маленький прохід для сечовипускання. Коли це упустити, виникають інфекції сечовивідних шляхів. Синехія лікується мазями або хірургічним шляхом. Та не варто лякатись, це не розтин. Малі статеві губи просто роз'єднують. Процедури не треба боятись, але слід якомога швидше вирішити! У нас траплялись

випадки, коли дитина записала собі у статевий орган інодірне тіло, скажімо, деталі іграшок. Тому дівчинка повинна бути на контролі мами, аби не гралась маленькими предметами.

Олена Довгань: — До початку менструацій (препубертатний період) дівчаток найчастіше турбують запалення і синехія. Запалень є величезна і різноманітна кількість. Часто трапляється передчасне статеве дозрівання. Якщо воно до восьми років, це вважається розладом інтимного здоров'я. Іноді при вагітності мами вживають гормони, або пізніше надто довго годують малюка грудьми. Через це частіше діти скаржаться на надто раннє збільшення молочних залоз. Це патологія у такому віці. У пубертатному віці до усіх ризиків додається ще група порушень менструального циклу, у народі — місячних. Після менструації часто виникають запалення, та вони мають більше фізіологічну природу — через нестачу естрогенів в організмі дівчини, навіть коли вона слідує за гігієною. Мама повинна пояснити дитині, що місячні повинні йти щомісяця. Дівчинка має сама дивитись за цим, але й батьки — не втрачати пильність. Менструальний цикл у кожній різний. Його ми вираховуємо від першого дня попередньої менструації до першого дня наступної. Нормальний цикл становить 3–5 тижнів. Натомість менструація має тривати не більше 7–8 днів. Бо якщо місячні у дитини понад десять днів — це вважається за кровотечу, треба негайно звернутись до лікаря! Слідкуйте за кількістю, а не наявністю!

Алла Лопатка: — Головне — аби дівчата слідували за своєю менструальною функцією, бо від цього залежить їхнє здоров'я та майбутнє. Великий відсоток дівчаток нині рано починає статеве життя. Тоді у них з'являються і дослі проблеми — запальні процеси, вульвіти, все те, що турбує дорослих жінок.

Інколи гінеколог стає психологом

— З якого віку діти самі можуть приходити до дитячого гінеколога? Чи має бути дозвіл батьків?

Олена Довгань: — За законодавством, після 14 років дівчина може приходити на консультацію

до дитячого гінеколога сама, без батьків. Тобто, з такого віку дозволене самозвернення. Дозвіл від матері чи тата на огляд у лікаря теж не потрібний. Ми вказуємо, що дитина відвідала гінеколога без батьків. Також дитина має право не сказати їм, що вона була на огляді, якщо не хоче або соромиться.

— А якщо ви під час огляду виявили щось серйозне, чи повідомляєте про це батькам дитини?

Алла Лопатка: — Лікар не має повноважень розголошувати секрети про здоров'я дівчини після 14 років. До нас пацієнти приходять на правах анонімності. Хвилюватись немає про що, консультація у гінеколога відбувається конфіденційно, ніхто не розголошуватиме вашу інформацію. А от скаже дитина батькам про проблеми чи ні — це сімейна справа. Гінеколог — це не психолог. Хоча іноді потрібно і те, й інше...

— Часто дівчат-підлітків водять до дорослих гінекологів. Чи правильно це, чи можна так робити?

Олена Довгань: — Дійсно, у багатьох випадках дітей ведуть до дорослого гінеколога. Однак, якщо цей фахівець товаришує із законом і працює у рамках правового поля, він не оглядатиме дитину! Так не можна! Дитячий лікар може за певних умов проконсультувати дорослого пацієнта. А ось дорослий лікар не має кваліфікації, аби відстежити здоров'я малечі. Аби бути дитячим гінекологом, слід пів року проходити спеціалізацію. Радимо вам йти до спеціаліста вузького профілю, який працює з дітьми і знає свою роботу! Адже дитяча гінекологія відрізняється від дорослої.

— Як налаштувати дитину на візит до лікаря-гінеколога?

Алла Лопатка: — Це звичайна культура родини. Якщо дитина змалку бачить, що мама дотримується гігієни, регулярно відвідує лікаря, показує приклад — тоді й дитина переймає її звички. Чесно кажучи, гінекологів бояться, як і стоматологів. А багато батьків не знають, що є така професія, як дитячий гінеколог. Або ж твердять дитині, що все, що нижче пупка — це табу. Навпаки — малечі слід доглядати за собою, а батькам адекватно ставитись до оглядів у лікаря. Це взагалі не страшно і не боляче!

Як звернутися за консультацією?

У консультативно-діагностичному відділенні Тернопільської міської дитячої комунальної лікарні дітей приймають чотири висококваліфіковані лікарки-гінекологи дитячого та підліткового віку.

Адреса: вулиця Гоголя, 5 (п'ятий поверх, кабінет №504). Аби записатися на прийом (або записати дитину), телефонуйте у реєстратуру: 52-10-51; 52-66-22; +38 067 502 86 01.

ДІЗНАЙСЯ БІЛЬШЕ ПРО РОБОТУ МІСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІКАРНІ, ВІДСКАНУВАВШИ QR-КОД.

ЗБЕРІГАЮТЬ РЕПРОДУКТИВНІ КЛІТИНИ ВОЇНІВ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО

Технології ■ Чи реально народити дитину від коханого, який загинув на війні або знаходиться в гарячій точці? Нещодавно у Тернополі запустили соціальний проєкт зі збереження репродуктивних клітин воїнів-захисників. Ми розкажемо, хто може стати учасником проєкту і що для цього необхідно

ПОЛІНА ДАЙНЕГА, POLINADAINENA@GMAIL.COM, 095-077-01-80

Війна — це не лише боляче та страшно, це справжній геноцид українського народу. Одні помирають вдома від влучання ракет, а інші — в окопах, боронячи свою Батьківщину. Молоді хлопці та дівчата за будь-якої погоди мають бути готовими до бою. Постійний стрес, втома дають про себе знати. Якщо не зараз, то через кілька років. І чи не найперше, що страждає через вище перелічені фактори — репродуктивна система. Тож чи матиме пара після війни власних дітей? Таке важливе і водночас болюче для людей питання інколи залишається без відповіді.

Козацькому роду нема переводу

Аби підтримати наших захисників та подарувати надію на продовження роду навіть за умови отримання найскладніших травм, Тернопільський національний медичний університет імені Горбачевського спільно з мережею медичних центрів «Клініка професора Стефана Хміля» ініціювали створення унікального соціального проєкту.

Зі слів професорки кафедри фармакології Оксани Шевчук, ідея проєкту з'явилася ще в квітні 2022 року. Цей проєкт допоможе українським сім'ям відчувати радість батьківства і материнства як під час війни в Україні, так і після її завершення.

— З наслідками війни ми будемо жити ще довго. Гляньте на молодих хлопців, які повертаються з полону та фронту додому. Вони всі мають поранення, проблеми зі здоров'ям. Якщо в людини нема верхньої чи нижньої кінцівки, то це одразу видно. А ось щоб зрозуміти, що відбулося з репродуктивною системою і чи може людина мати дітей, то треба робити обстеження. Бо чи збережена репродуктивна функція, одразу не зрозуміло. І як на мене, якщо людина збирається йти захищати Україну, то краще перестраховатися

і залишити біоматеріал у клініці, — каже професорка кафедри фармакології Оксана Шевчук.

Ідею збереження репродуктивних клітин воїнів-захисників України підтримав американець, директор організації Eye Care for Ukraine Брайян Тру. Він є одним із понад 90 партнерів медичного університету, тож коли почув про можливий розвиток цього проєкту, висловив своє захоплення, а після і надав фінансову допомогу.

— Коли ми показували Брайяну наші лабораторії, з чим ми працюємо, він сказав: «У мене є велике бажання допомогти вам із реалізацією якогось цікавого і корисного проєкту». Тоді він запитав, чи є у нас ідея, куди б можна було придатися. Ми порадилися з ректором і запропонували йому проєкт про збереження репродуктивних клітин. Брайян майже одразу провів зібрання спільної ради і як тільки отримав схвалення, то повідомив нам про це. А після ми вже отримали фінансову допомогу. Він був приємно здивований, що у такий важкий час для всієї України, ми продовжуємо працювати і реалізовувати справді необхідні проєкти, що в майбутньому допоможуть зробити щасливими наших захисників, — додає Оксана Шевчук.

Після отримання фінансової допомоги постало питання у наданні якісних медичних послуг захисникам та їх дружинам. Зі слів пані Оксани, треба не просто лікарня, а медичний заклад, що знається на репродуктивному здоров'ї, правильному зберіганні донорського біоматеріалу.

— В університеті надаються освітні послуги. Питання університетських клінік дуже неврегульоване. Чому ми обрали саме Стефана Хміля та його медзаклади? Тому що він професор і працює в нашому університеті на кафедрі акушерства та гінекології. Ми знали, що в його лікарні все на найвищому рівні. Тож, ні нам, ні захисникам

Головна мета проєкту – подарувати шанс на батьківство кожному нашому воїну

перейматися не варто. Як ми все погодили, одразу за кошти американських донорів закупили чотири дьюари — спеціальні ємності, що призначені для тривалого зберігання речовин при високих або низьких температурах. Саме у ці дьюари ми заливаємо рідкий азот і там зберігатимуться біоматеріали при температурі –196 С, — запевняє співрозмовниця.

У клініках безкоштовно обстежують захисників та зберігають їх біоматеріали

Наразі по два таких контейнери-дьюари від медичного університету вже встановили у мережі медичних центрів «Клініка професора Стефана Хміля» у Львові та Тернополі. Загалом у цих дьюарах одночасно може зберігатися до 3500 зразків біоматеріалів.

Як стати учасником проєкту?

Збереження репродуктивних клітин воїнів-захисників України — один із пунктів великого соціального проєкту «Козацькому роду нема переводу», що реалізується у мережі медичних центрів «Клініка професора Стефана Хміля». За період дії проєкту до закладів звернулися понад 300 родин військових, 120 з яких вже розпочали лікування або вже й закінчили програму екстракорпорального запліднення. Нові звернення продовжують отримувати щодня.

— У цей проєкт активно включилися наші військові. Бо хлопці розуміють, вони йдуть воювати і там можуть бути різні ситуації: переохолодження, травматичні ушкодження чи не дай Бог щось складніше. А так вони мають можливість прийти, здати свій біологічний матеріал і він буде зберігатися у нашій клініці безкоштовно. Деколи пацієнти хочуть платити, бо думають, що так не буде якісно. Ми їм пояснюємо: ні, процес однаковий. Ті самі реактиви і все на вищому рівні виконується, як для пацієнтів, які оплачують, — розповідає професор, засновник медичного центру Стефан Хміль. — Я пригадую, як один пацієнт розповідав, що він та дружина з 2014 року воюють. Він сказав, в тих умовах,

в яких з 2014 року знаходиться, призвели до тих наслідків, що вже є в організмі. Але ми стараємося їм допомогти і що характерно, вже є позитивний результат. З якою радістю вони зустріли ті дві бажані смужки. Для мене це величезна гордість, що своєю роботою я можу віддячити захисникам та відновити націю справжніх українців.

Під час нашої розмови професорка кафедри фармакології Оксана Шевчук наголошує, зараз акцент роблять саме на захисниках, адже чоловіча репродуктивна система куди слабша за жіночу.

Учасниками проєкту можуть бути громадяни України, які отримали повістку у вигляді мобілізаційного розпорядження чи проходять службу у Збройних силах України. Для того, щоб зберегти у лікарні свої біоматеріали, вам необхідно визначитися, куди ближче звернутися — у Тернополі чи у Львові. Обов'язково треба зателефонувати до медичного центру і записатися. Вам призначать дату та час.

— У програму входить індукція овуляції, пункція, забір яйцеклітин, ембріологічна вся частина, культивування ембріонів. І другий важливий момент — замороження сперматозоїдів, тобто кріоконсервація. Це сучасна процедура заморозки, що дозволяє зберігати біоматеріал, не змінюючи його властивостей протягом тривалого періоду часу. Далі чоловіки дають добро тому, хто може користуватися тим матеріалом. Чи можуть вони користуватися, чи дружина, чи батьки, щоб залишити за собою здорове потомство. Часто на консультації приїжджають до нас жінки, а чоловік приїжджає, вже коли необхідно проходити обстеження та здавати біоматеріал. Це займає один день, з військових частин їх відпускають. Обов'язково чоловік підписує договір, як дозвіл на використання його біоматеріалу. Далі ми працюємо з дружинами, а чоловіки чекають на результат, — каже Стефан Хміль.

Чималу увагу приділяють саме етапу обстеження, адже біоматеріал має відповідати стандартам і в майбутньому бути придатним для

використання запліднення. Також захисник не повинен мати такі хвороби, як гепатит, СНІД чи інші.

— Просто взяти матеріал і шось з ним зробити — так це не працює. У клініці кріоконсервують тільки якісні біоматеріали. Коли лікарі впевнені, що захисник здоровий і згодом його сперму зможуть використати для запліднення. Бо уявіть собі ситуацію, військовослужбовець залишив біоматеріал, прийшла його дружина, а чоловік виявився безплідним. Це для жінки черговий удар. Власне через це біоматеріал має відповідати стандартам. Бо ми хочемо робити родини, жінок щасливими, а не щоб це був просто соціальний проєкт, — каже Оксана Шевчук.

Професор Стефан Хміль переконаний, безпліддя — не вирок, а соціальний проєкт чергова можливість це довести. Тож, якщо є серед знайомих, друзів молоді військовослужбовці, діліться з ними інформацією і нехай у майбутньому їх діти побачать цей світ.

— Цей проєкт, як і в загальному галузі репродуктології, є актуальним та на часі. Адже проблема безпліддя стрімко зростає у всьому світі. Випадки стають все складнішими. Але багаторічний успішний досвід нашої команди репродуктологів Медичних центрів «Клініка професора Стефана Хміля» у Тернополі та у Львові дає нам усі підстави впевнено сказати, що безпліддя — не вирок. Ми віримо в ЗСУ та продовжуємо їх підтримувати — незламною вірою та молитвами, інформаційним поширенням у соціальних мережах, матеріально за допомогою регулярних пожертвувань у благодійні фонди, залученістю у волонтерські збори. Наразі ми не ставимо кінцевого терміну для проєкту. Поки маємо змогу і є потреба — ми допомагаємо. Саме тому для нас важливо активно поширювати інформацію про проєкт серед населення, — каже він.

Додаткову консультацію щодо процедури можна отримати за номерами:

+38 067 67 36 785 (Аліна Іванівна); +38 067 58 00 580 або (0352) 43 12 07.

Біологічний матеріал зберігатимуть у спеціальних дьюарах при температурі –196°С

Здійснено за підтримки Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» у рамках реалізації проєкту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

Асоціація Незалежні Регіональні Видавці України

**НА ВИРОБНИЦТВО
ПОТРІБНІ ПРАЦІВНИКИ**

**ВИСОКА
ЗАРОБІТНА ПЛАТА**

- **МАЙСТЕР ЗМІНИ**
- **ІНЖЕНЕР-ТЕХНОЛОГ**
- **ІНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОР**
- **ПРОГРАМІСТ-
ТЕХНОЛОГ**
- **КОНТРОЛЕР
ЯКОСТІ**

- **ОПЕРАТОР
ВЕРСТАТІВ З ЧПУ**
- **ТОКАР**
- **ТОКАР-
РОЗТОЧУВАЛЬНИК**
- **ТЕРМІСТ**
- **ЕЛЕКТРОЕРОЗІОНІСТ**
- **ФРЕЗЕРУВАЛЬНИК**

МИ ПРОПОНУЄМО:

1. ВИСОКА ЗАРОБІТНА ПЛАТА
2. НАДАЄТЬСЯ ЖИТЛО
ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ
3. ХОРОШІ УМОВИ ПРАЦІ
4. ДОВЕЗЕННЯ ДО МІСЦЯ
РОБОТИ ТА ДОДОМУ
5. ПЕРСПЕКТИВА КАР'ЄРНОГО РОСТУ
6. ОФІЦІЙНЕ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Звертайтеся за адресою: вул. Подільська, 46
Довідка за телефоном (067) 352 72 89

RIA

**РОБОТА,
ПОСЛУГИ**

№9 01.03.2023

прийм оголошень за телефонами:

(0352) 23 52 03 (0352) 23 53 27
(098) 477 12 70

Ортопедичний ЦЕНТР ТЕРНО ТОП

- Ортопедичне взуття
- Ортопедичні устілки
- Протези нижніх та верхніх кінцівок
- Корсети, бандажі
- Тюттори та ортези
- Подушки Фрейко
- Палиці, милиці, ходунки
- Засоби реабілітації

Ми забезпечуємо протезно-ортопедичними виробами та ортопедичним взуттям БЕЗКОШТОВНО пільгові категорії населення

ДЛЯ БЕЗКОШТОВНОГО ОТРИМАННЯ ВИРОБІВ НЕОБХІДНО МАТИ:

1. Паспорт та ідентифікаційний номер.
2. Для дітей - свідоцтво про народження та паспорт одного з батьків.
3. Висновок МСЕК про встановлення інвалідності (для дітей до 18 років та дітей інвалідів висновок ЛКК).
4. Посвідчення інваліда або інший документ, що засвідчує право на пільги.
5. Індивідуальна програма реабілітації.
6. Направлення органу соціального забезпечення (оригінал).
7. За умови працевлаштування - довідка з роботи (оригінал) та копії вищезгаданих документів.

Безкоштовна консультація лікаря-ортопеда
м. Тернопіль, вул. Київська, 2 (будинок побуту «Сонячний», біля «Території взуття»)
Режим роботи: Пн-Пт 9⁰⁰ - 19⁰⁰, Сб 10⁰⁰ - 15⁰⁰, Нд - вихідний
тел. 51-02-02, (068) 278-90-97, (099) 144-85-43

Будівельна компанія запрошує на постійну роботу працівників таких спеціальностей:

- ЕКСКАВАТОРЩИК
- БУЛЬДОЗЕРИСТ НА ДТ-75
- АВТОКРАНІВНИК
- МАЙСТРИ З РЕМОНТУ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛІВ

тел. (067) 803-30-33 (Іван Іванович)

ТОВ «МВ Стеллар» запрошує на роботу:

- КОМІРНИКА
- ЕЛЕКТРИКА з д/р вантажних автомобілів
- СЛЮСАРЯ з ремонту вантажних автомобілів
- ВОДІЙ МІЖНАРОДНИКІВ з категорією СЕ не менше ніж 2 роки
- ПНЕВМАТИКА
- ІНЖЕНЕРА-КОНСТРУКТОРА
- МЕНЕДЖЕРА з надання сервісних послуг

тел.: 050 337 81 05

ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»
оголошує конкурс на вакантні посади:

- ТРАКТОРИСТА В С. НАСТАСІВ, ЗПТ 17000 - 25000 ГРН
- ПІДСОБНОГО ТРАЦІВНИКА В СЕЛА ОСТРІВ І ЯСТРУБОВЕ, ЗПТ 10000 ГРН
- ТРАЦІВНИКА НАСІННЕВОГО ЗАВОДУ В С. НАСТАСІВ ЗПТ ВІД 17000 ГРН
- ТРАЦІВНИКА НА СВИНОКОМТЛЕКС ЗПТ ВІД 15000 ГРН

Відділ кадрів (067) 658-82-59

Запрошуємо на роботу:

ВАНТАЖНИКІВ

ВИСОКА З/П
надається житло
тел. (098) 221-59-24

На дистрибуційну компанію потрібні:

- ЗАВСКЛАД робота позмінно ЗП від 23000
- КОМПЛЕКТУВАЛЬНИКИ робота позмінно ЗП від 18000
- ЕКСПЕДИТОРИ ЗП від 21000
- ВОДІЇ ЗП від 21000

тел. 067 351 50 53

ПРАЦІВНИКИ НА ВИРОБНИЦТВО, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ПРОДАВЕЦЬ ВЗУТТЯ, НА ЦЕНТРАЛЬНИЙ РИНОК, 8,30-17 ГОД., З/П 5 000 - 15 000 ГРН. (098) 635-13-47

Різноробочий, фрезерувальник, наладчик-штампувальник, з/п від 20 000 грн., токар, з/п від 30 000 грн (098) 803-23-22

СОРТУВАЛЬНИКИ, ПАКУВАЛЬНИКИ, РІЗНОРОБОЧИ НА ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО, СМТ. В. БІРКИ, З/П ВІД ВИРОБІТКУ. (096) 497-12-91

на роботу потрібні:

ВОДІЙ ВАНТАЖНОГО АВТОМОБІЛЯ ЕКСКАВАТОРНИК ПНЕВМАТ

тел.: (067) 211-40-40

ТЕРМІСТ. (067) 352-72-89

ТОКАРІ, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ФРЕЗЕРУВАЛЬНИК, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ШВАЧКИ, ПОВНА ЗАЙНЯТИСТЬ, ХОРОШИЙ КОЛЕКТИВ, З/П ВИСОКА. (050)377-30-05, (067)145-78-88

ШЛІФУВАЛЬНИЦЯ СТОЛЯРНИХ ВИРОБІВ НА В-ВО ТЕРНОПІЛЬ, З/П ВИСОКА. (067)353-25-53, (097)624-62-36

«Чистка пір'я на Київській»

дезінфекція із застосуванням бактерицидної лампи та дезінфектора
реставрація, відновлення та очищення
ковдр, подушок, перин та інших виробів з пуху і пір'я

пошив під індивідуальні розміри
ковдр, подушок, перин з власного пір'я та пуху

вул. Київська, 2, БП «Сонячний» (другий поверх), тел. (067) 179-23-82
графік роботи: пн-пт: 9:00-18:30, субота, неділя і релігійні свята – вихідний

КОНТИНЕНТАЛ
ФАРМЕРЗ ГРУП

потрібні на роботу :

- ВОДІЙ СЕ (м. Хоростків)
- АГРОНОМ (Тернопільська обл)
- СТАРШИЙ МЕНЕДЖЕР ІЗ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ (м. Шумськ)
- ТРАКТОРИСТ КАТ. А1 А2 Н (с. Людвище, Кременецький р-н та Чемеровецький р-н Хмельницької обл.)

Тел.: (067) 132-63-16 (Катерина)

Запрошуємо на роботу:

- ЕКСПЕДИТОРІВ
- ПРАЦІВНИКІВ СКЛАДУ
- ПРЕДСТАВНИКІВ ТОРГОВЕЛЬНИХ

висока з/п
тел. (067) 433-42-01

ВАНТАЖНИКИ

висока з/п
тел. (097) 790-09-61

Потрібні працівники на роботу:

- РІЗНОРОБОЧИЙ з/п від 20 тис.
- ТОКАР з/п від 30 тис.
- ФРЕЗЕРУВАЛЬНИК з/п від 20 тис.
- НАЛАДЧИК-ШТАМПУВАЛЬНИК з/п від 20 тис.

тел. 098 803 23 22

На роботу потрібні:

- ОПЕРАТОР У ВИРОБНИЧИЙ ЦЕХ
- МАШИНІСТ КРАНА
- ЕЛЕКТРОМОНТЕР
- ВОДІЙ НАВАНТАЖУВАЧА
- НАЧАЛЬНИК ЗМІНИ

тел. 097 584 97 37

На виробництво потрібен:

- РІЗНОРОБОЧИЙ (з/п 10 000 грн - 17 000 грн)

бажано досвід
в одіння навантажувача

тел. 067 658 82 50

На виробництво потрібні:

- ОПЕРАТОР ПАКЕТОРОБНОЇ МАШИНИ (з/п 10000 грн - 12000 грн)
- ПРИБИРАЛЬНИЦЯ (з/п 5000 грн)

тел. 067 658 82 50

7. РОБОТА, ЕМІГРАЦІЯ

7.2 ПРОПОНУЮ

Автослюсари з ремонту легкових автомобілів, з/п договірна. (098) 723-05-89

Екскаваторник на JCB 3СХ, водій-оператор автотрана, водій а/м КамАЗ-самоскид, досвід, з/п висока. (097) 151-31-86

Екскаваторник, бульдозерист на ДТ-75, автокранівник, майстри з ремонту вантажних автомобілів. (067) 803-30-33

Експедитори, працівники складу, торговельні представники, з/п висока. (067) 433-42-01

ЕЛЕКТРИКИ, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ЗВАРЮВАЛЬНИКИ, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

КУХАР В РЕСТОРАН. (067) 307-80-72

Потрібен

ПРОДАВЕЦЬ на речовий ринок

Графік роботи з 8³⁰ до 16³⁰, вихідний понеділок.
Зарплата 15000 грн
тел. 067 251 80 49

ОПЕРАТОР ВЕРСТАТІВ (067) 352-72-89

ОПЕРАТОРИ ВЕРСТАТІВ З ЧПК, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ОФІЦІАНТ В БАР, (098) 808-77-75

ОХОРОНЕЦЬ, ДОБА ЧЕРЕЗ ДВІ. (098) 835-02-71

ПОКРИВЕЛЬНИК, СТОЛЯР, ШТУКАТУР-ПЛИТОЧНИК, МАЛЯР, СЛЮСАР-САНТЕХНІК. (067) 208-36-40

ПРАЦІВНИКИ З ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ НА ВИРОБНИЦТВО, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ШТАМПУВАЛЬНИКИ, З/П ВИСОКА. (067) 352-72-89

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРЕВЕЗЕННЯ А/М САМОСКІД, 4 Т, ДОВЖ. 3,5 М. (097) 381-37-05

7.3 ШУКАЮ

Бригада з заливання фундаментів під будинки 13241196, мурування огорож шукає роботу (096) 926-67-51

Бригада з мурування з каменя огорож, фундаментів під будинки шукає роботу. (098) 057-94-91

Шукаю роботу зі зрізання дерев, коліна дров, різноробочого, підсобника, розгляну будь-які пропозиції. (067)687-01-64, (068)020-84-71

ШУКАЮ РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛЮДЬМИ ХВОРИМИ, ПОХИЛОГО ВІКУ, ВЕЛИКИЙ ДОСВІД (096)890-01-98, (063) 649-91-40

8. ОХОРОННІ СИСТЕМИ ТА СИГНАЛІЗАЦІЇ

8.4 РІЗНЕ

ЕЛЕКТРОМОНТАЖНІ РОБОТИ, ВІДЕОНАГЛЯД, МОНТАЖ ПОЖЕЖНОЇ ТА ОХОРОННОЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ, ГОТІВКА ТА ПО ПЕРЕРАХУНКУ. (067)815-85-38, (098)646-81-66

10. ТЕЛЕФОНИ, ФАКСИ, МІНІ-АТС

10.3 КУПЛЮ

Телефон мобільний, можна нероб. стан. (096) 208-00-54

17. МЕТАЛИ ЛІЦ.**17.3 КУПЛЮ**

БРУХТ ЧОРНИХ, КОЛЬОРОВИХ МЕТАЛІВ, ДОРОГО, ХОЛОДИЛЬНИКИ, МАШИНКИ ПРАЛЬНІ, КОЛОНКИ, САМОВИВІЗ. ЛІЦ. АВ №580978 (096) 957-35-52

23. ПРОМИСЛОВЕ ОБЛ. ТА ІНСТРУМЕНТИ**23.2 ПРОДАМ**

Бетонозмішувач, 180 л, майже новий, 8 000 грн., електродвигун, 3-фаз., 3000кВт, б/к, 2 300 грн., (096) 211-12-93

Електроінструмент з Європи, дрелі, перфоратори, торцовки, лобзики, фени, кархери, болгарки, ключі, фрезери, бензопили, ремонт, сервіс (097) 484-20-46, (099) 094-45-22

24. ВИТРАТНІ МАТЕРІАЛИ, ТАРА ТА УПАКОВКА**24.3 КУПЛЮ**

МАКУЛАТУРА, ПОЛІЕТИЛЕН, СКЛОБИЙ, ВІД 1 ГРН./КГ, ПИВНІ ПЛЯШКИ, ВІД 1 ГРН., МЕТАЛЕВІ БАНКИ (067) 808-84-84, (067) 843-47-47

МАКУЛАТУРА, ПОЛІЕТИЛЕН, ВИІЗД ДО ЗАМОВНИКА, ВИГІДНО (ЦІНА ЯКІСТЬ), ВУЛ.ГАЙОВА 30. (067) 350-20-60, (068) 060-13-88

ПІДДОНИ, ЄВРОПІДДОНИ, РІЗНІ, Б/К, ДОРОГО, ВУЛ.ГАЙОВА, 30, ВИІЗД ДО ЗАМОВНИКА. (067) 350-20-60, (068) 060-13-88

СКЛОТАРА, СКЛОБИЙ, МАКУЛАТУРА, ПЛІВКА, МЕТ. БАНКУ, ПЛАСТМАСОВІ ЯЩИКИ, ПІДДОНИ ДЕР'ЯНІ. МЕТАЛЕВІ ВІДХОДИ, ВИІЗД ДО КЛІЄНТА, ДОРОГО (096) 595-43-89

26. ПОСЛУГИ**26.1 ПОБУТОВІ**

Анени для супутникового і Т2, підключення Viast, Xtra TV, смарт-TV приставки, ремонт обладнання, тюнерів, послуги електр., сантех (096) 392-34-74

СЦ"7777" РЕМОНТ НАДОМУ:
телевізорів LCD, LED, пральних машинок, посудомийних
ВЕЛИКА БАЗА ЗАПЧАСТИН
ternopilservice.com.ua
тел. (095) 814-77-77, (097) 012-34-25

ЗАЧІСТКА ДАЧНИХ ДІЛЯНОК, ЗРІЗАННЯ ДЕРЕВ, ЗАРОСЛІВ, ВИВІЗ ГІЛЛЯ. (097) 834-32-53

Ремонт холодильників усіх марок у замовника, гарантія. 42-30-82, (096) 460-73-08

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ А/М, ВИВІЗ СМІТТЯ, КВАРТИРНО-ОФІСНІ ПЕРЕЇЗДИ, ДОСТАВКА БУДМАТЕРІАЛІВ, ПОСЛУГИ ВАНТАЖНИКІВ. (098) 533-03-30

26.2 ЮРИДИЧНІ (ЛІЦЕНЗІЯ)

Автомобіль. адвокат: допом. у справах за ст.130 КУпАП, ст.286,286-1 КК, при позбавл. водійс. посвідч., ДТП, страх. спори. Св.3335/10 (096) 694-29-68

Адвокат: висококваліфікована правова допомога у будь-якій галузі права. www.lawyer.te.ua. Св.№3335/10 (096) 694-29-68, (097) 700-90-03

НОТАРІУС Савка Володимир Ігорович
Тернопільський міський нотаріальний округ, (098) 083-80-93, Кравець Тетяна
Володимирівна Тернопільський районний нотаріальний округ, (050) 377-06-09
вул. І. Франка, 12/13, т. 52-07-52

Адвокат: кредитні, банківські, боргові спори, іпотека, застава, вик. напис, затягування часу та робота на результат. Св.№3335/10 (096) 694-29-68

Адвокат: реєстрація, ліквідація ТОВ, ФОП, ПП «під ключ», кримінал., адмін. правоп., податк., господ., страх. спори, ДТП. Св.№3335/10 (096) 694-29-68

27. СПОРТ, ТУРИЗМ ТА ВЕЛОТЕХНІКА**27.2 ПРОДАМ**

Тренажери з Європи, орбітреки, велотренажери, бігові доріжки, велосипеди, електр. велосипеди, крісла, лежачки, вудки, дошки для пресу (097) 484-20-46, (099) 094-45-22

29. ХОБІ, ТВАРИНИ, АНТИКВАРІАТ**29.2 ПРОДАМ**

ТЕЛИЦЯ ТІЛЬНА, РУДО-БІЛОГО ОКРАСУ, С.БІЛКА, ЛАНОВЕЦЬКИЙ Р-Н. (096) 360-87-10, (097) 301-50-66

Цибулі черемші на посадку, квіти. (098) 523-21-18

29.3 КУПЛЮ

СТАТУЕТКИ ФАРФОРОВІ, МЕТАЛЕВІ, ГОДИННИКИ НАРУЧНІ, ШАХИ, НАГОРОДИ, МЕЛЬХІОР, МОНЕТИ, ІГРАШКИ ДИТЯЧІ, ЯЛИНКОВІ, ФОТОАПАРАТИ, ПО ОБЛ (097) 647-67-60

Статуетки (фігурки), фотоапарати, об'єктиви, ордени, медалі, значки, картини, ікони, годинники, корали, вироби (бронзи, сріб, мельх) (097) 438-23-01

ГРАНІТНІ ПАМ'ЯТНИКИ

45000 грн

ЗНИЖКА

з 15.02 по 01.05.2023 р

тел. 068 372 88 95

медичний центр "АстраМіа"

Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров'я
Ліц. АЕ №638030 від 15.01.2015р видана МОЗУ

Лікування алкоголізму та куріння, психіатрія, неврологія, рефлексотерапія, народна та нетрадиційна медицина
м. Тернопіль, вул. Малишка, 2
тел. (0352) 51-50-00,
astramia.com.ua

30. РІЗНЕ**30.1 ПРОДАМ**

ВИРОБИ З ГРАНІТУ РІЗНОГО КОЛЬОРУ, ГУРТ, РОЗДРІБ, ПАМ'ЯТНИКИ, ТУМБИ, СМУГА, НАКРИВКИ, ВАЗИ, СФЕРИ, ПІДВІСННЯ, СТИЛЬНИЦІ, КАМІНИ (067) 352-20-62, (096) 060-65-72

КОНТЕЙНЕР МОРСЬКИЙ, 6Х2,45 М, 20 ФУТІВ, 5 ФУТІВ, 3 ФУТИ (067) 350-20-60, (068) 060-13-88

Костюм зварювальника, 48-50 р., замшевий, новий. (098) 642-60-01

Млин ДКУ, січкарня на Зножі, машинка швейна «Подольськ-142», двері дерев, колонки а/м, дошки, бруси, клітка птах (098) 040-83-63

Труби, н/ж, круглі, квадратні, батареї алюмін., нові, піч-«буржуйка», нові, хор.ст.унітаз з бачком, бляха на дах, банки 52-75-46, (067) 995-76-38

Холодильники, пральні машинки, газові плити, пілососи, кавоварки, тренажери, м/х печі, інструмент, поб. техн, б/к, електровелосипед (097) 484-20-46

ЄВРОКУБ, ХАРЧОВИЙ, ПІД ДИЗПАЛИВО, СЕПТИК, КАС, ТОЩО, ВІД 3 000 ГРН., КАНІСТРИ ПЛАСТИКОВІ, 10 Л, 20 Л. (067) 350-20-60, (068) 060-13-88

У відповідності до вимог статті 21 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» 24.03.2023 року о 12:00 ГОД в приміщенні Великоберезовицької селищної ради за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, СМТ. Велика Березовиця, вул. Микулинецька, 42 відбудуться громадські слухання щодо врахування громадських інтересів під час розроблення містобудівної документації детального плану території зі зміною цільового призначення земельної ділянки для будівництва та обслуговування багатоквартирного житлового будинку в с. Петриків Тернопільського району Тернопільської області. Ознайомлення з містобудівною документацією, текстовими та графічними матеріалами у відповідному порядку буде здійснюватися з 9.00 до 12.00 в робочі дні, у відділі комунального майна, містобудування та архітектури, житлово-комунального господарства та благоустрою Великоберезовицької селищної ради.

Пропозиції та зауваження пропонуються подавати письмово до 24.03.2023 року за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, смт. Велика Березовиця, вул. Микулинецька, 42.

Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

УВАГА! ЗМІНА ВАРТОСТІ ОГОЛОШЕНЬ**КУПОН ОГОЛОШЕННЯ**

Дійсний лише для подачі оголошення у №10 від 08.03.2023р.

РУБРИКА: **ТЕКСТ ОГОЛОШЕННЯ:**
130 символів

ПУНКТ ПРИЙОМУ

№ ВИХОДУ

тел. дом.: моб.:

Категорія «Б» (просте) - 30 грн.
Категорія «В» (виділена) - 50 грн.

Якщо Ви хочете подати оголошення, то

1 Купіть медіа-картку та зателефонуйте:
235-327, 235-203, (098) 477-12-70

2 Виріжте купон і занесіть його в пункт прийому за адресою:
* позначені зірочкою спеціалізовані пункти прийому оголошень

* Редакція газети «RIA плюс» ..... вул. Дубовецька, 16
* м-н «Преси» ..... вул. Сагайдачного, 2
Торговий центр «Орнава» ..... вул. Живова, 15а
Міський прод. ринок ..... вул. Живова,
Ринок «Оріон» ..... вул 15 Квітня, 6
праве крило

С-т «Сільпо» ..... вул. Петлюри, 2
Кіоск «Збруч» ..... вул. Живова, 15
ТРЦ «Подолани» ..... вул. Текстильна, 28ч
(1 пов. пункт продажу преси)
ТЦ «Марципан» (1 пов.) ..... вул. Кривоноса, 26
(1 пов. пункт продажу преси)

► Оголошення, що будуть надруковані звичайним шрифтом, коштуватимуть 30 грн.
Ціна виділеного оголошення (друкується виділеним шрифтом) 50 грн.

Довідник 100 грн.
Оголошення про втрату документів 100 грн
(50% знижка для військових та пенсіонерів).

► Ці оголошення можна подати за допомогою **медіа-карток**, що продаються у будь-якому кіоску з пресою.

► **З середи до п'ятниці - 30 грн., понеділок, вівторок - 50 грн.**

► **Зауважимо, понеділок, вівторок** до 12.00 прийомляться лише виділені оголошення за терміновим тарифом 50 гривень.

► При подачі оголошень, що підлягають ліцензуванню, необхідно подати у редакцію копію ліцензії.

Додаткова інформація за телефонами 23-52-03, 23-53-27, 43-00-50, (098) 477-12-70.

Медіа-картка є своєрідною платіжною картою, на якій є певна сума грошей. За допомогою медіа-картки можна по телефону розраховуватися за оголошення.

RIA
НЕРУХОМІСТЬ, БУДІВНИЦТВО
 №9 01.03.2023

ТЕРНОПІЛЬБУД
 www.ternopilbud.com

КВАРТИРИ І КОМЕРЦІЙНІ ПРИМІЩЕННЯ
 У ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСАХ
 З ВЛАСНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ

- Глибока
- Галицька
- Микулинецька
- Тролейбусна
- Володимира Великого
- Гайова
- О. Довженка
- Київська-Тарнавського
- С. Стадникової
- Злуки

Відділ продажу: просп. С. Бандери, 38
 (067) 350-48-81 (0352) 25-45-27

ПРИМІЩЕННЯ ВІЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
 масив "Сонячний" від забудовника в зданому будинку

БУДКОНТРОЛЬ тел. (067) 128-51-71

ДОБРОБУДА
 БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

1-, 2-, 3- кімнатні квартири
 Пайова частка. Здача - 2023 - 2025р.
 Квартири в зданих будинках. Квартири з ремонтом.
 Покращене планування.

Адреса новобудов:
 вул. Федьковича,
 вул. Чернівецька,
 вул. Тролейбусна,
 вул. Білогірська,
 пров. Цегельний,
 вул. Замиська,
 котеджі «Кленовий гай»

Забудовник: ТОВ «Добробуда»
 вул. Тролейбусна, 11д
 (0352) 43-43-48,
 (067) 674-60-12
 www.dobrobudltd.com.ua

вул. Лучаківського 4/10/ц 87,84 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

вул. Львівська 3/10/ц 63,7 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

вул. Руська 3/5/ц 55/30/8 і/о, рем., стал., о/к 44 400 (098) 905-55-82

вул. Тарнавського 4/10/ц 67 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

Сонячний 3/10/ц 70,5 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

4.3 ПРОДАЮ 3-КИМН.
 вул. Лучаківського 2/10/ц 94,16 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

вул. Львівська 4/10/ц 82 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

4.6 ПРОДАМ БУДИНОК
 Будинок с. Богданівка 54 кв.м жилий, 0,21 га, по курсу або 200 000 грн. (067) 787-33-64

Будівництво незавершене с. Горішній Івачів 160 кв.м 2 гаражі, 120 кв.м, свердл., світло, огорожа, плод. дерева, 0,3 га 110 000 у.о. (098) 835-03-40

Ділянка дачна с. Петрики 0,06 га, кадастр. номер, ліс, вода тощо- (097) 384-95-08

Ділянка дачна с. Петрики 0,12 га мет. буд., підвал, дерева, хор. місце, оброблена договірною (050) 166-97-08

ДІЛЯНКА ЗЕМЕЛЬНА ПОБЛ. С. СМІКІВЦІ 0,74 ГА (067) 722-59-71

4. НЕРУХОМІСТЬ

4.0 КРАЦІ ПРОПОЗИЦІЇ
 АГЕНТСТВО НЕРУХОМОСТІ (096) 670-59-05
 ВІСОН КУПІВЛЯ, ПРОДАЖ (067) 470-57-87

4.1 ПРОДАЮ 1-КИМН.
 вул. Львівська 7/10/ц 52,01 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

вул. Миру 1/9/ц 34 кв.м меб., рем., без ком. 22 000 (096) 851-38-01

вул. Тарнавського 3/10/ц 40 кв.м д/у, сира (067) 128-51-71

4.2 ПРОДАЮ 2-КИМН.
 вул. Грушевського 4/4 50кв.м диз рем., спостер 70 000 (098) 195-39-00

ГOTOBІ ПpИМІЩЕННЯ
 ПІД БУДЬ-ЯКИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ
 ПО ВУЛ. ЛУЧАКІВСЬКОГО

ЗДАЧА 4 КВАРТАЛ 2023 РОКУ

вітражні вікна, висота 3,30 м², газ, вода, світло

вул. Київська, 7Д www.bud-control.te.ua
 тел. (067) 128-51-71, (098) 188-78-88

МАТІА
 БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

050 011 52 66
 вул. Лучаківського, 6

www.matia.com.ua

1-кім. квартиру, дружба, і/о, поб. тех., меб., договірною (098) 826-36-93

4-кім. квартиру, центр, кухня, санвузол, в приватному будинку (098) 068-92-75

Візьму на квартиру хлопців, дівчат, працюючих. (096) 389-75-28

ВІЗЬМУ НА ПІДСЕЛЕННЯ 1-2 ХЛОПЦІВ, ДРУЖБА, БЕЗ ГОСПОДРІВ, ОКРЕМА КІМНАТА. (096) 171-78-84

Візьму на підселення дівчину, хор. умови, ТВ, Wi-fi, хол., розклад. диван, зручне місце, помірна ціна, терміново (098) 797-55-15

1-, 2-, 3-кім. квартиру, будинок, частину будинку в м. Тернопіль, терміновий розрахунок. (096) 670-59-05

1-кім. квартиру, гарну, розглянемо всі варіанти, готівка. (093) 161-53-83

2-кім. квартиру, «Канада», Східний, терміново, до 50 000 у.о., готівка, розглянемо всі варіанти (093) 161-53-83

БУДИНОК В СЕЛІ, ПІД ДАЧУ, МОЖНА СТАРИЙ. (068) 718-91-78

Квартиру, розгляну всі варіанти. (098) 747-94-47

ОРЕНДА ОФІСІВ
 по вул. Білогірській від 101,7 м²
 тел. 067 674 60 02, власник

4.10 ЗНІМУ
 1-, 2-кім. квартири, в Тернополі, терміново, (067) 712-82-72

1-, 2-кім. квартиру, терміново, для місцевих, на тривалий термін. (098) 681-29-46

Винайму квартиру, розгляну всі варіанти, (Ірина) (067) 869-16-96

4.11 РІЗНЕ
 АН «Перший центр нерухомості», б-р Т. Шевченка, 1, 1 пов. Шукаємо під клієнта, продаємо, здаємо квартири, комерц, приміщ., будинки 25-57-57, (067) 424-26-05

Продаються гаражі виробничого призначення, вул. Бродівська, 200 кв.м, світло, вода, огорожена ділянка, 0,16 га, (095) 900-35-37

Продаються приміщення цокольні, пр. Тарнавського, ц/б, 79,9 кв.м, зданий будинок (067) 128-51-71

Продається відділ жіночого одягу, р-к «Оріон», 15 кв.м, терміново. (067) 128-51-71

Продається кімната в гуртожитку, Дружба, 3/5/ц, ціна договірною (068) 870-95-57, (097) 786-23-08

Продається приміщення, вул. Київська, ц/б, 79,9 кв.м, власник. (067) 128-51-71

Продається терміново відділ жіночого одягу з товаром, вул. 15 Квітня, р-к «Оріон», 15 кв.м, договірною (067) 128-51-71

Гуртожиток, Дружба, непогані умови. (096) 389-75-28

Кімнату в гуртожитку, вул. Лепкого, меб., хол., хор. ст., блок на 4 кімнати. (097) 227-43-91

КІМНАТУ, ВУЛ. ДОРОШЕНКА, ДЛЯ ДІВЧАТ, ЖІНОК, ПРОХАННЯ ЧОЛОВІКАМ НЕ ТУРБУВАТИ, Є ВСЕ НЕОБХ., І/О, Е/Р, WI-FI, МЕБЛІ, ПОБ. ТЕХ. (067) 220-62-06

Кімнату, Сонячний, і/о, для жінки, дівчини, без господарів, недорого. (096) 389-75-28

ПРИМІЩЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНІ, ОФІСНІ, СКЛАДСЬКІ, 15-80 КВ.М, ДРУЖБА, РИНОК «МОТОР», ВЛАСНИК. (067) 352-07-31

Приміщення, вул. Київська, БП «Сонячний», 1 пов., 25 кв.м, вільного призначення. (096) 470-67-52

4.9 КУПЛЮ
 1-, 2-, 3-, 4-кім. квартири. (093) 161-53-83

RIA
АВТО МОТО
 №9 01.03.2023

прийм оголошень за телефонами:
 (0352) 23 52 03 (0352) 23 53 27
 (098) 477 12 70

ЦІЛОДОБОВА АВТОСТОЯНКА ДЛЯ ВАНТАЖНОГО ТА ВЕЛИКОГАБАРИТНОГО ТРАНСПОРТУ

в селі Мишковичі, поблизу об'їзної дороги (траса Е 85)

Перших три дні паркінгу – БЕЗКОШТОВНО

Ціни доступні
 Стоянка під охороною

ТЕЛ. 067 555 49 55

встановлення • ремонт • налаштування

ГАЗОВОГО ОБЛАДНАННЯ НА АВТО

OPTIMA UKRAINE

- Якісні комплектуючі європейських виробників
- 15 років досвіду
- Кваліфікований персонал
- Гарантія 3 роки
- Сертифікація ГБО

с. Острів, вул. Яруша, 188,
 м. Тернопіль, вул. Бродівська, 61г,
 тел. (067) 351-75-55, (097) 658-25-38

3. АВТОМОТОТЕХНІКА, С/Г ТЕХНІКА, ПОСЛУГИ

3.2 ПРОДАМ
 Причіп до а/м, без документів, 15 000 грн. (097) 237-22-36

3.4 ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ (ЛІЦЕН.)
 АВТОВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ЦІЛОДОБОВО БЕЗ ВИХІДНИХ, ВИВІЗ СМІТТЯ, КВАРТ.-ОФІСНІ ПЕРЕЇЗДИ, ДОСТАВКА БУДМАТ., ХОР. ЦІНИ. ЛІЦ. АВ №338418 (067) 208-46-48

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ БУСОМ, МЕБЛЕВОЗ, ДО 5 Т, БЕЗ ВИХІДНИХ, ВАНТАЖНИКИ, ХОРОШІ ЦІНИ, ПО МІСТУ, ОБЛАСТІ, УКРАЇНІ. ЛІЦ. АВ №351851 (096) 942-42-42

Вантажні перевезення тягачем з напівпричепом 13,6x2,45 м, до 22 т, а/м маніпулятором, до 10 т, самоскидами, 5-12 т, Свід. (097) 979-86-31, (050) 234-67-25

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ВІД 1 Т ДО 5 Т, РІЗНИЙ ТРАНСПОРТ, ВАНТАЖНИКИ, ШВИДКО, ЦІЛОДОБОВО, ПО МІСТУ, ОБЛ., УКРАЇНІ. ЛІЦ. АВ №338418 (098) 020-07-52

ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ КОМФОРТАБЕЛЬНИМИ АВТОБУСАМИ, БУСАМИ (5-50 МІСЦЬ) ЛІЦ. АВ №338418 ВІД 16.05.07 Р. (098) 463-32-32

Перевезення бусом VW-Графтер по Україні 18 місць, за кордон 8 місць, шенген-віза. Ліц. АД №064680 (097) 617-05-11

Послуги автокранами в/п до 10т, стріла 15-21м, телескопом навантажувачем JCB 531-70, евакуатором до 10т, самоскид., 7-12т, Свід. (097) 979-86-31, (050) 234-67-25

Послуги екскаватором-навантажув. JCB-3СХ, ковші 30,40,60,80 см, планувал. ківш, бур, відбійник; міні-екскават. JCB. Свід. (097) 979-86-31, (050) 234-67-25

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ БУСОМ МЕРСЕДЕС-СПРИНТЕР, ДО 2,5Т, КВАРТ. ТА ОФІС. ПЕРЕЇЗДИ, ВИВІЗ БУДІВ. СМІТТЯ, ПОСЛУГИ ВАНТАЖ (068) 246-59-53

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОСЛУГИ АВТОВИШКОЮ, ВИСОТА ПІДІОМУ 22 М. (067) 208-36-40

Інформація про послуги екскаватором-навантажувачем JCB-3СХ, копання септиків, фундам., котлованів, планування, ковші 30, 40, 60, 90 (097) 151-31-86

Інформація про транспортні перевезення а/м КамАЗ, камінь, пісок, щебінь, цегла. (067) 351-21-97, (050) 588-73-97

ПОЧАВСЯ ВЕЛИКИЙ ПІСТ: ОСНОВНІ ПРАВИЛА ДЛЯ ВІР'ЯН

Релігія ■ Великий піст допомагає вірянам підготувати тіло та душу до світлого свята Воскресіння Ісуса Христа. Він завжди триває сім тижнів і закінчується напередодні Великодня

ВИДАВНИЦТВО RIA

У 2023 році Великий піст почався 27 лютого і триватиме до 15 квітня у православних християн, а у католиків — розпочався 22 лютого і завершиться 6 квітня. Дата Великого посту змінна та залежить від дати Великодня. У 2023 році православні християни відзначають Великдень 16 квітня, а католики — 9 квітня.

Приписи на Великий піст повідомили в Архикафедрі Тернополя. Як йдеться у повідомленні, згідно з Партикулярним Правом УГКЦ вірні зобов'язані:

У перший день Великого посту і Страсну п'ятницю суворий піст, тобто слід утримуватися від вживання м'ясних і молочних продуктів та яєць, а також страв, які містять ці продукти.

У перший тиждень Великого посту та у Страсний тиждень потрібно утримуватися від споживання м'ясних продуктів і страв.

У понеділок, середу та п'ятницю інших тижнів Великого посту слід утримуватися від споживання м'ясних продуктів і страв; у вівторок та четвер дозволено усі види їжі.

Дозволено вживати усі страви у всі суботи та неділі Великого посту, крім Страсної суботи.

Немає поклонів у всі суботи та неділі Великого посту, крім Хрестопоклонної неділі та Страсної суботи.

Що не можна робити під час посту

Під час Великого посту не дозволено влаштовувати та брати участь у публічних забавах із музикою й танцями.

Під час Великого посту не дозволено влаштовувати та брати участь у забавах із музикою й танцями

Велика (Страсна) п'ятниця вважається святковим днем і тому не дозволено важко працювати.

- Хто не зобов'язані постити
- Діти до 14 року життя
- Люди, яким виповнилося 60 років
- Важкохворі
- Вагітні
- Матері після пологів і ті, хто годує грудьми
- Ті, хто харчуються зі столу інших
- Убогі, котрі живуть з милостині

Церква наголошує, що піст — це не лише дотримання обмежень в їжі. Віряни повинні проводити ці дні в молитвах, роздумувати про своє життя та покаятися в гріхах

- Хто важко працює
- Подорожуючі (якщо час подорожі перевищує 8 годин)

Час молитви та роздумів

Церква наголошує, що піст — це не лише дотримання обмежень в їжі. Віряни повинні проводити ці дні в молитвах, роздумувати про своє життя та покаятися в гріхах.

Піст для християн повинен стати часом подвигу душі та тіла, належної підготовки до Великодня зокрема. Час посту відображається

і в практиці церковної молитви. Питома Літургія Великого посту у Східній Церкві — Літургія напередосвячених дарів — є поєднанням вечірньої зі Святим Причастям, не містить молитов освячення. Звична Літургія відправляється у час Великого Посту лише в суботу та неділю. В усіх богослужіннях під час Великого посту від понеділка до п'ятниці Східна Церква має практику доземних поклонів, повідомляє RIA.U.

Увесь зміст і ціль Великого

посту чітко висловлює молитва св. Єфрема Сирійського, яку повторюють у Східній Церкві на кожному великопосному богослужінні: «Господи і Владико життя мого, віджени від мене дух лінивства, недбалості, властолюбства та пустослів'я. Даруй мені, недостойному рабові Твоєму, дух чистоти, покори, терпеливості та любові. О, Господи Царю, дозволь мені бачити мої провини та не осуджувати брата мого, бо Ти є благословенний на віки вічні. Амінь».

Загинули Герої, а фото не надрукували: куди звертатися, аби портрети були на банерах

ПОЛІНА ДАЙНЕГА, POLINADAINENA@GMAIL.COM, 095-077-01-80

До річниці повномасштабного вторгнення у Тернополі встановили банери з портретами та іменами загиблих Героїв, починаючи ще з 2014-го року.

Загалом надрукували портрети 120 захисників. У соціальних мережах люди обурюються, адже це далеко не всі, кого варто пам'ятати.

За яким принципом обирали, чи є можливість в інших подати інформацію — ми дізналися.

За збір інформації, друк та монтаж банерів на бульварі Тараса Шевченка відповідає управління культури і мистецтв Тернопільської міської ради. Загалом до річниці повномасштабного вторгнення виставили 15 кубів із банерами. На кожному кубу чотири банери, а на кожному банері по два Герої. Тобто всього зобразили 120 осіб.

— Ми не вибираємо, кого друкувати, а кого — ні. Наші Герої заплатили надто високу ціну за свободу. На банерах ви могли бачити тих, які проживали або мають стосунок до Тернополя. Вся інформація про наших захисників знаходиться у військкоматі. Нам подають її звідти. Ми звертаємося до родин, просимо,

щоб вони нам надали фотографію необхідної якості. Деякі не мають якісних світлин, і тоді ми виходимо з того, що є. Якщо є якісь питання та претензії у людей з Тернопільської області, то це вже не до нас. Ми управління міської ради, — наголосила начальниця управління Світлана Козелко.

До управління культури і мистецтв систематично надходять побажання та пропозиції щодо зміни фотографії та інформації на банерах. Нас переконують, що вже готують на передрук, аби наступного разу все було добре.

— Наприклад, мама Сергія Федорова прийшла до нас і сказала, що син її загинув у 2014 році, а чоловік — зараз. Вона хоче, щоб обидва Герої України були надруковані на одному банері. Зараз вони надруковані на різних. Також ми з'ясуємо правки по Герою В'ячеславу Кравчуку. Ми надрукували назву роти, а там має бути батальйон. Є у нас і херсонець Сергій Бойко, який вивіз свою родину в Тернопіль і пішов захищати Україну. Ми намагаємося постійно моніторити інформацію, оновлювати її. Є батьки, які зверталися ще минулого разу і вже до річниці ми замінили банери із зображенням їх синів, при цьому

Всього встановили 15 кубів із банерами. На кожному — по дві фотографії. Під кожним фото захисника вказують важливу інформацію, зокрема і де загинув

врахували всі побажання, — каже пані Світлана.

До річниці вторгнення кількість кубів із банерами збільшили з 10 до 15 штук. І на цьому управління культури і мистецтв зупинитися не буде. Адже новини про загиблих хлопців та дівчат, які захищають нашу країну від російського ворога, на жаль, надходять щодня.

— Ми 23 лютого вже вмонтували ці банери. А скільки після 23 лютого ще загинули військових? Щодня ми читаємо новини про втрати. То зрозуміло, що надру-

кувати всіх одночасно не виходить. Якщо ваш син, чоловік, батько, дружина, донька з Тернополя і загинули під час виконання військових обов'язків, то звертайтеся до нас в управління культури і мистецтв Тернопільської міської ради (бульвар Тараса Шевченка, 1, третій поверх, кабінет 31). Обов'язково приносьте фотографії, розповідайте і ми надрукуємо їх на банерах. У нас є дві працівниці, які займаються оформленням та інформацією про Героїв. Без уваги ніхто не залишиться, — додала співрозмовниця.

Банери з портретами та іменами загиблих учасників російсько-української війни знаходяться під постійною охороною працівників поліції. Адже в інших містах України вже фіксували випадки вандалізму. Після демонтажу, який відбудеться 28 лютого, портрети використовуватимуть у школах, бібліотеках під час зустрічі з батьками Героїв, під час тематичних заходів. Бо діти мають знати, що насправді відбувається у нашій країні, хто наш ворог і яку ціну заплатили українські захисники за мирне небо, за наше майбутнє.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПО-ТЕРНОПІЛЬСЬКИ: КОГО І ЧОМУ САДЯТЬ У БУС?

Буси для тернополян вже є індикатором – точно відвезуть у військкомат

Стаття збрала майже 150 коментарів.

Публікуємо найцікавіші коментарі, зберігаючи орфографію дописувачів.

Красти менше треба, і даної ситуації в країні не було б

Igor Gavruk

В мене от питання, а чому одні зобов'язані примусово, а такі як Олександр Педан самі вирішують, де їм краще?

Oksana Skryhoniuk

Перевіряй інформацію!!! Не сій паніки!!!

Тарас Білий

В мене виникло одне питання - в Тернополі з початку війни був сформований добровольчий батальйон Тайфун. Всі дії якого висвітлювали в інтернеті. З 14 жовтня про них жодної згадки на їхній ж сторінці. Знаю, що деяка кількість людей з цього батальйону реально воює. Добре підготовлені, добре озброєні і вдягнуті як робокони патрулювали вулиці Тернополя. Де вони зараз???

Ольга Ольга

Закон мають виконувати всі. І люди в погонах в першу чергу.

Читач32

Пани та кріпаки... Вільні люди вільної країни.

John Cospel

Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладається на Збройні Сили України.

Семчишин Назар

Мене просто вже розриває від тої брехні, сама особисто була свідком вже 3 рази, коли хлопців, як худобу, або злочинців кулаками заштовхували в машину такі зухвалі бидла, коли ми почали захищати хлопців, ті хамло тільки відгавкувались що якщо захочуть і нас заберуть. Звичайно ніхто їх не боїться, але воно замість того щоб само йти жінок готовий посилати. Тепер жалію, що не сфоткала їх обличчя, нехай би їх знайомі побачили цих синунів, які готові прикриватись навіть жінками, бо саме бидло не піде воювати. А вже давно пора їх пом'янути, ті що давно воюють на їх місце, а їх на фронт. Нерозумію, чому ще досі цього не зробили.

Ipa Kucher

Хороша стаття

Гаврило Петровський

Обов'язок, всіх громадян призовного віку, стати на облік. З прочитаного треба робити висновок: не сплачують податки, не хочуть служити в армії, не вчать української мови -- лишати права вибору, громадянства і давати право на про життя без привілеїв громадянина України.

Читач54

Як мінімум, це - перевищення службових повноважень; - незаконне позбавлення волі (нехай і тимчасове); - повістка вручається уже належним чином оформленою (не на коліні вписуються дані); - уповноваженою на те особою вручається, а не особою що має військовий квиток; та ряд інших порушень вбачається з різного роду відео.

Виникає думка, а якщо людина по завершенні війни пройде весь судовий шлях в Україні (вимушено, суди працюють на владу) і звернеться до Європейського суду - рішення буде на користь людини + компенсація в розмірі від 10 тисяч Євро. Питання, з кого ці кошти стягувати будуть з бюджету (платники податків) чи з винних осіб???

Oleg Staryk

Там не тільки перевіряти, а садити треба і то на довго, щоб не гнали молодих хлопців на смерть

Анна Кубай

Впіймали на корупції - відразу на фронт. Але на жаль - це не про Україну. В нас корупціонери останніми після всіх будуть залучатися до оборони країни.

Roman Schulla

Чим від орків то відрізняються??? Зі зброєю проти кого, проти своїх же громадян? На початку війни воєнкомом не бігали з автоматами по місту, і біля воєнкоматів стояли черги добровольців, які самі йшли. Це швидше не мобілізація а якесь Сафарі, полювання на людей. Добровільно чоловіки підуть самі, а не отак, коли вилловлюють як скотину, порушуючи усі права людини.

Оксана Псуй

Вже настала пора журналістам і адвокатам писати, хто захистить Україну від рашистів. Завтра всі сховаємось, нехтуючи своїм Конституційним обов'язком, і рашисти будуть в Патріотичному Тернополі.

Читач59

Одні чоловіків вилловлюють, а інші печиво, користуючись нагодою, закупають діткам по 600 грн, за кілограм. От таких треба в першу чергу мобілізувати.

Таня Василюк

Повний текст та усі коментарі ви можете прочитати за QR-кодом

Батько претендує на виплати за загиблим сином, про якого забув багато років тому

На фото Герой, його дружина та маленький син

Стаття збрала майже 80 коментарів.

Нагадаємо, дружина, мати і молодший брат загиблого воїна добиваються, аби всі виплати після його смерті залишилися півторарічному синові захисника. Бо малюк залишився напівсиротою у такому ранньому віці, а батько його обожнював та намагався дати все найкраще. Натомість на частину суми, і чимало, претендує і батько за-

гиблого, який після розлучення фактично забув про існування обох своїх синів. Принаймні, так стверджує і сам молодший Влад, і його мама та й інші родичі. А що говорить батько — журналісти намагались почути і його позицію. Та з'ясували в адвоката, які і кому виплати належать у разі загибелі бійця.

Публікуємо найцікавіші коментарі, зберігаючи орфографію дописувачів.

Закон такий нічого не зробиш, а сім'я загиблого хай змириться що тато забере тих три мільйони, а решта буде їм, 12 млн хватить для гідного життя

Svitlana Badovska

Має право, і ця ситуація програна є закон, суд керується законами а не емоціями, або хабарами)

Zinkiv Tania

Нехай Хлопці - Побратими загиблого просто зайдуть до того батька і він відмовиться зразу...

Iren Iren

Мама Героя не повинна відмовлятися від своєї частки - це її старість, бо вона втратила "одне крило" .....на жаль... Співчуття родині....

Света Лампека

Потрібно було позбавити батьківських прав! А так-по законі він являється батьком, якби не говорили, він є біологічний батько! Все залежить від нього!

Луців Леся

Односельчани там, по ходу, всі хворі на голову! Чоловік був на підхваті, помагав город обробляти, то нехай би собі і далі розбещував дітей, він ж зато в бібліотеку ходить сексуальну освіту повинні проводити всім - від старого до малого бо люди губляться в тому що ок, а що не ок...

Galina Stelmakh

При таких законах краще мамі загиблого не відмовлятися від виплати, бо тоді тому "горе батьковий" припаде ще більша частина грошей, бо ж тоді вся сума поділиться на жінку, сина і (того що батьком не можна назвати). А якщо поділиться на них всіх, мама отримає гроші і тоді дасть невістці для внука. В випадку якщо той ідіот не відступиться.

Lyuba Dobosh

Та в нього була своя сім'я, до чого тут батько, після смерті сина згадав про батьківство, це не припустимо.

Ольга Хрущ

Вічна пам'ять Віталіку, і шана за те, що захищав нас та заплатив такою ціною..

Знаю цю родину особисто, кожне слово це правда, молюсь щоб справедливість настала та бажаю сил та терпіння пережити це горе.

Nataliia Chorna

Це не перший і не останній випадок такий. Я колись працюючи в одному з банків, бачила такого "тата" який від сина відмовився давно, а коли та дитина загинула (був дуже молодий хлопець) то за грошима "татусь" приборг першим.

Svitlana Svitlana

Olesia Hunchuk тут діло не в наших судах...закон є закон... був би той людиною-сам би відмовився...а так...по закону має право...все таки, життя дав...

Валентина Дмитрин

Повний текст та усі коментарі ви можете прочитати за QR-кодом

РЕАБІЛІТОЛОГИ ПОВЕРТАЮТЬ ЛЮДЕЙ «З ТОГО СВІТУ»

Медицина ■ Своєчасна та якісна реабілітація дає другий шанс на повноцінне життя після інсультів та тяжких травм. Це на власному прикладі доводять працівники нейрореабілітаційного відділення Тернопільської обласної клінічної психоневрологічної лікарні

ПОЛІНА ДАЙНЕГА, POLINADAINENA@GMAIL.COM, 095-077-01-80

Історія одужання 22-річного харків'янина Кирила викликала чималий резонанс у засобах масової інформації та соціальних мережах. За кілька місяців лікарі, медичний персонал та мультидисциплінарна команда буквально повернули хлопця, який тепер живе у Тернополі, «з того світу».

Йому ставили діагноз запалення головного і спинного мозку з паралічем рук і ніг. Хлопець місяць був без свідомості в реанімації, не ковтав, перебував на штучній вентиляції легень. Про це розповіли в Департаменті охорони здоров'я Тернопільської ОВА. Хтось може вважати таких людей безнадійними, але шанс на одужання був.

Таких історій як з Кирилом — десятки, а то й сотні. І кожна з них дійсно варта уваги. Як у лікарні повертають до повноцінного життя, журналісти «20 хвилин» вирішили побачити на власні очі. Ми завітали у нейрореабілітаційне відділення, поспілкувалися з командою та побували на їх заняттях.

Другий шанс на життя...

На годиннику вже поза 11, в залі фізичної терапії кипить робота. Одні займаються на біговій доріжці, інші — вчаться сидіти або стояти біля опори. Серед тих, хто проводить реабілітацію, помічаємо й асистента фізичного терапевта Івана Мазяра, який займається зі своєю пацієнткою.

— Знайомтесь, це пані Ганна. Вона після інсульту і була у важкому стані. На даний час проходимо з нею різні методи реабілітації — вчимося самостійно сидіти, займаємось щодня по годині, але для неї це важко, вона витримує лише 30–40 хвилин, тому доводиться розбивати одне заняття на два підходи. Та це вже добре, бо ще кілька днів тому

вона навіть цього не могла зробити. Нічого, все поступово вийде. І будемо не тільки сидіти, — говорить пан Іван.

Ще донедавна на місці пані Ганни був 22-річний харків'янин Кирило. Спеціаліст каже, познайомилися вони в реанімації, коли хлопець вийшов із коми. То була історія непростого реабілітації з гарним кінцем. Хлопець — молодець, а медик радіє його успіхам.

— Після коми у Кирила почала розвиватися контрактура — обмежена рухливість суглобів. У минулому хлопець займався спортом, тож його метою була вільна ходьба. У реанімації ми вчилися сидіти і при цьому одразу перевіряли його тиск, серцебиття. Перший раз він сів у ліжку, навіть ноги не звівував

« Кожен рух — перемога, за якою ховається колосальна праця як пацієнтів, так і реабілітологів

і вже за секунду йому стало зле, почав падати тиск. Одразу повертали його у горизонтальне положення, тому що він відчував велику втому. Щодня ми продовжували роботу і збільшували час сидіння. Згодом у нього відновлювався рух у ногах. Коли я зрозумів, що він готовий вже не тільки вчитися сидіти, а і вставати, тоді зробили спробу біля лікарняного ліжка, — згадує реабілітолог.

Після реанімації Кирила перевели у перше неврологічне відділення. Яким важким не був би процес відновлення, але пацієнт щодня разом зі спеціалістами продовжував боротися за життя без візка, милиць і тростинки.

— На початку у нього була проблема в силі м'язів. Він не міг сісти, не міг встати. Тому ми тренували

У відділенні працюють 40 фахівців, які щодня займаються з пацієнтами. Під час реабілітації застосовують новітнє обладнання та методики

це. У подальшому, коли пробували ходити, йому не вистачало впевненості в ногах. Ми використовували різні допоміжні засоби. Наприклад, спецвізок, на який він спирався і поступово пересувався в коридорі, ходив трохи і повільно, як тільки я бачив, що він може більше, то збільшували дистанцію і темп. Використовували стельовий підйомник і вчилися ходити на біговій доріжці. Зараз йому ще не вистачає балансу. І ми працюємо над цим. Навіть на відстані я прописую йому вправи, і він їх виконує. Якщо його наступна мета повернутися у спорт, то вже варто звертатися до тренера, — каже асистент реабілітолога.

Зараз під опікою Івана Мазяра сім пацієнтів. Зазвичай всі вони після інсультів, черепно-мозкових та спінних травм різних періодів. Кожен має свій діагноз і потребує особливого підходу. Бо навіть після інсульту у людей можуть бути різні наслідки, а отже, й індивідуальний об'єм роботи.

— На відновному періоді маємо військових Збройних сил України. Особисто займався реабілітацією з пацієнтом, якого привезли з фронту після перенесеного інсульту. Ми з ним починали все з початку, сьогодні пацієнт ходить самостійно. Генеральним директором лікарні Володимиром Шкроботом понад рік тому було прийнято рішення переобладнати реконструйоване неврологічне відділення № 2 у відділення нейрореабілітації. Його основне призначення — зменшити травму мозку після судинної катастрофи та максимально сприяти одужанню пацієнтів. Якщо донедавна в інсультному центрі діяв лише окремий блок нейрореабілітації, то нове відділення має залу фізичної терапії, ерготерапії та обладнане сучасною дороговартісною апаратурою. За цей час ми надали кваліфіковану допомогу сотням пацієнтів із різними травмами та діагнозами, — розповідає фахівець.

Реабілітація — не просто набір вправ

— Реабілітацію проводимо на всіх рівнях лікарні, починаючи від гострого періоду захворювання. До відділень, що займаються гострими станами, належить інсультне відділення, відділення інтенсивної терапії кризових станів та новостворене ней-

рохірургічне відділення. Як тільки стан пацієнта є стабільний, і лікар дає добро, то спеціалісти розпочинають реабілітаційні заходи. Коли пацієнт стає більш рухливим, його переводять у наше відділення і вже тут ми продовжуємо роботу. Оцінюємо функціональні можливості, на що вони вже здатні, а з чим краще почекати. Є такі, що готові працювати три-чотири рази на день, а деякі тільки годину, — каже виконувач обов'язків завідувача відділення Петро Скобляк.

Кожен пацієнт має індивідуальний план реабілітації.

— Наше завдання — навчити пацієнтів самостійності, покращити їхні рухові функції, щоб вони могли себе обслужити, гігієну та догляд за собою. Вчимо перевертатися на бік, переходити з лежачого положення в сидяче, стояти і ходити. Коли можуть ходити, тоді починаємо долати перешкоди, підніматися чи спускатися сходами, — додає Петро Скобляк.

Фахівці наголошують, реабілітація — не просто набір вправ. Зі слів асистента фізичного терапевта Івана Мазяра, методики звичайно є, власне, як і сучасні наукові дослідження, але під час заняття не варто забувати про індивідуальність кожного випадку.

— Коли до нас поступає пацієнт, ми оцінюємо, що він може. І вже від цього відштовхуємося. Потім запитуємо пацієнта — що він хоче. Деякі кажуть: сидіти, ходити, а хтось самостійно їсти та обслуговувати себе, — каже співрозмовник. — Якщо чесно, все набагато простіше, ніж хтось думає. Бо, якщо хочете ходити, то треба ходити. Хочете сидіти? То треба вчитися сидіти. Треба, щоб м'язи, які ви використовуєте під час рухання, включилися в роботу, щоб вони згадували про свої функції. Працюючи лише з чотириголовиною м'язом стегна — це дасть малий ефект для ходьби. Тому що під час цього включається в роботу одра-

зу декілька груп м'язів. Помічним для реабілітації пацієнтів є новітнє обладнання, завдяки якому людина може перебороти страх падіння та більше тренувати свої м'язи. Тому зали нейрореабілітаційного відділення укомплектовані найсучаснішим обладнанням: стельовий підйомник, вертикалізаторами, біговими доріжками, орбітреками, моторизовані тренажери MOTO med, столи Бо-бата, балансувальними подушками, блокова рамка, а також інше сучасне обладнання для кабінету ерготерапії, яке ми використовуємо, з кафедри медичної реабілітації медуніверситету.

— Для відновлення ходьби застосовуємо і стельовий підйомник, або як його називають інакше — комплектація для вертикалізації та відновлення навичок ходьби. Ми одягаємо цей підйомник на людину, фіксуємо її і регулюємо під зріст. Ця система допомагає подолати страх. Бо багато хто просто боїться ходити, боїться впасти знову. А так спеціалізоване обладнання підтримує, — розповідає фахівець.

Виконувач обов'язків завідувача відділення Петро Скобляк переконує, тільки при правильному алгоритмі дій, індивідуальному підході до кожного пацієнта можна досягти результату.

— Наші спеціалісти володіють методами, як підібрати потрібний засіб для пацієнта. Це можуть бути палиці, ходунки, милиці, візки. Підбираємо ортези на нижню та верхню кінцівки, бандажі. Підганяємо їх, вчимо ними користуватися і засоби допомагають пацієнту в житті поза стінами лікарні, — каже пан Петро.

Одночасно відділення може прийняти на реабілітацію 30 людей. Це пацієнти після інсульту, черепно-мозкових травм і травм спинного мозку, з ураженням периферичної нервової системи, із наслідками хвороб і травм опорно-рухового апарату. Кожен пацієнт проходить реабілітацію повністю безкоштовно.

До кожного пацієнта — індивідуальний підхід, залежно від діагнозу. Час перебування у відділенні — 14–21 день

Здійснено за підтримки Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» та WAN-IFRA в рамках реалізації проєкту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

World Association of News Publishers

Асоціація Незалежні Регіональні Видавці України

РОДИНА З МАРІУПОЛЯ УСПІШНО РОЗВИВАЄ ПЕКАРСЬКИЙ БІЗНЕС

Історії ■ Їхні три магазини, підприємство, дві квартири розбомбили росіяни, але це не зламало родину Величків із Маріуполя. Разом із малими дітьми Яна та Руслан заснували новий бізнес на Тернопільщині. Родина з Маріуполя поділилася своєю історією незламності

ПОЛІНА ДАЙНЕГА, POLINADAINENA@GMAIL.COM, 095-077-01-80

Розмова для голови родини — Руслана Величка — видалася непростою. Адже згадувати той день, коли життя, плани та мрії твоєї родини зруйнувалися в один момент — дуже важко. Інколи з'являється ком у горлі, а на очах можуть виступати сльози. Та Руслан і Яна розуміють, як би не було важко, головне — вони та їх маленькі діти залишилися живими. А отже все ще попереду.

Забивали вікна і молилися

Що таке війна і як це, коли окупанти можуть завалитися у твоє рідне місто, жителі Маріуполя знають ще з 2014 року. Адже саме тоді бойовики самопроголошеної Донецької народної республіки намагалися повністю захопити місто та перетягнути українських людей на бік ворога.

— Я чітко пам'ятаю 2014 рік, коли вже були спроби днрвців захопити наш Маріуполь, як ми тоді з іншими підприємцями ходили і охороняли свої магазини. Ми гуртувалися по 50 і більше людей, брали палиці, біти і ходили по мікрорайонах. Але з 24 лютого 2022 року ворог видався жорстокішим. Ми ж таких бомбардувань ніколи в житті не бачили, бабусі та дідусі розповідали щось у фільмах. А тут всі ці кадри стали реальністю. Я не думав, що все буде настільки жорстоко. Зараз тільки згадую, наскільки ми щасливо жили в своєму проукраїнському місті, — розказує Руслан Величко.

З перших днів повномасштабного вторгнення Маріуполь систематично обстрілювали. Тож банальний похід по воду чи продукти міг закінчитися смертю. Без зайвої необхідності ні Руслан, ні Яна на вулицю намагалися не виходити, адже в них на руках двоє маленьких дітей, життя яких мали зберегти. Під час бомбардувань родина переховувалася в коридорі на четвертому поверсі, бо поряд не було жодного підготовленого сховища.

— Ми кілька тижнів просиділи під градами, ураганами, смерчами, фосфорними бомбами. Діти прокидалися і засинали під гул літаків. Якщо вночі це була більш-менш ситуація, то з четвертої ранку систематично починалися масові обстріли. Ми чули, як кричали люди під завалами, але медики не могли так швидко приїхати і врятувати. Ми просто хрестили їх, і молилися. Бо надати медичну допомогу не могли та і не було чим. Ти просто сидиш забитий в куток і чуєш, як літак гуде. Я дивлюся на дружину і кажу: «Яно, ну що, давай будемо молитися». Ми просили Бога, щоб ті літаки, ракети, бомби падали на спортивних ста-

діонах, за містом, в полях. Тільки щоб не на будинки. Бо якщо на відстані впаде, то якийсь варіант вижити. А як падали снаряди чи ракети на будинки, то навіть підвал не рятував, — розповідає родина.

Попри те, що в родини були власні три магазини, фірма з гуртового продажу продуктів, вони не мали купи харчів, з якими можна було протриматися не один місяць. Бо не готувалися до війни, вони навпаки мріяли про будівництво власного будинку. Тож видалося їм не солодко.

— Можна було набирати воду з криниць, що і робили чоловіки. Інколи навіть підвозили під під'їзди, щоб міг взяти воду той, хто не міг сходити. Я пам'ятаю, як ми готували картоплю в мундирах у дощовій воді. У нас тоді якраз випав мокрий сніг, ми потрохи збирали у посудин-

Родина відкрила дві пекарні на Тернопільщині. Та вже мають пропозиції зі Львова

ну, а потім згодився. Той, хто знає маріупольське повітря і воду, зрозуміють, що готувати з такої рідини було не кращим рішенням. Також ми збирали воду з труб, щоб помити тарілки. У квартирі завжди було холодно. Нуль градусів точно було. Ще спочатку, щоб якось зігріти дітей, я вмикав плиту із залишками блакитного палива і нагрівав на ній пательню. Потім приносив цю пательню в кімнату, щоб якийсь дух тепла був. Так кожні дві-три години. Так і залишки закінчилися, — розповідає маріуполець.

Від снарядів та вибухів руйнувалися цілі квартали. Яна з дітьми ховалася у коридорі. В той час як Руслан розкручував всі можливі шафи, аби дерев'яними дверима позабавити вікна. Меблі в дитячій, спальні, кухні стали справжніми щитами від уламкових поранень.

— Вікна ми закривали ковдрами, а також стягнули великий матрац з ліжка. Це був шанс вберегтися від

дрібних уламків.

У нас був випадок, коли влучило у сусідній під'їзд і балкони просто падали. Ми тоді в кімнаті збирали дрібні уламки. А інколи такими уламками і людей вбивало. При кожних вибухах поряд будинок так трусився і ми думали, що він просто розвалився. Вже в середині березня ми спускалися в підвал, який облаштували самостійно у сусідки на першому поверсі. Страшно було постійно. Мені дружина якось казала, що треба подивитися, в якому стані машини, щось ще треба зробити. Я просив її, щоб ми разом не ходили. Бо не дай Боже нас би вбило разом. У нас взагалі один син немовля, — каже чоловік.

Їхали туди, куди очі бачили

Знаходитися у місті, що постійно палає від влучань та здригається від вибухів, родина вже не могла. Тому протягом кількох днів обговорювали питання евакуації. Про «зелені коридори» мова не йшла, тож це треба було робити самостійно. На свій страх і ризик жінка з чоловіком посадили дітей в автівку та повезли на підконтрольну територію України.

— Ніхто не знав, чи варто їхати, куди їхати. А може там за рогом стоїть танк і тебе з дружиною просто переїдуть або розстріляють. Ми не могли так ризикувати. Всі один одного питали, а ніхто не знав відповіді. 15 березня я пам'ятаю було від ранку дуже тихо. Ми не могли зрозуміти, що сталося. Яна тоді ще подумала, що війна закінчилася. Але я не вірив. Як це вона швидко так закінчилася. Потім ми почули скрегіт скла, металу. Ми думали, що техніка ворожа пішла по мі-

Родина Величків переконує, треба працювати і піднімати економіку країни. В асортименті пекарні круасани, еклери, хот-доги, хліб та лаваш

сту. Можливо прорвали оборону і вони пішли колоною, — згадує чоловік. — А виявилось, що люди почали збирати машини і їхали з міста. Клеїли на склі написи «Діти», вішали з простиралл білі стрічки. І ми теж так наважилися. Ми як їхали, то бачили навколо чорні від вогню машини, загублених людей, які просто лежали на тротуарах. Бо ніхто в місті нікого так не ховав. Якщо комусь щастило, то просто могли закопати у дворі. Доводилося вислуховувати дурні питання від окупантів, але ми себе стримували.

Спочатку прихистком для родини Величків стала кімната від «Карітасу» у Вінниці, де вони прожили цілий місяць. А отримавши пропозицію від знайомої пожити в Бучачі, зібралися та переїхали. У Бучачі родина не лише прижилася, а й наважилася на відкриття першого бізнесу під час війни.

— Ми думали, що побудемо у «Карітасі» Вінниці кілька днів і все. Але вийшло так, що ми всі захворіли. У Маріуполі в холоді дітки трималися, а тут захворіли. То довелося затриматися. Вже коли ми їхали в Бучач, то мали жити в будинку моєї одногрупниці. Та там треба було трохи привести до ладу житлове приміщення, тож першу ніч у Бучачі ми вирішили переночувати в готелі. Коли власники готелю дізналися, що ми переселенці з Маріуполя, то запропонували пожити в них. Так все закрутилося і ми з ними пробули п'ять чи шість місяців, — каже родина Величків.

Замість сумувати обрали працю

Яна та Руслан чітко розуміли, війна в Україні так швидко не закінчиться. Та і в Маріуполі після панування російських загарбників все потребує капітальної відбудови. Тож родина переселенців відкинула всі ілюзії і почала думати, що робити далі і як протриматися на плаву в такій непростій ситуації.

— Ми з дружиною постійно думали, що нам робити далі. На соціальні виплати від держави сильно не прожити, відстоювати черги за гуманітарною допомогою, коли в тебе є руки, ноги та голова — не хотілося. Ми вже погорювали, поплакали за всім тим, що у нас було. Треба працювати далі, рухатися далі. Я підприємець, а моя Яна за освітою пекар-технолог. Коли ми дізналися, що в Бучачі здають

в оренду пекарню, то обговорили цю ідею і вирішили спробувати, — каже чоловік.

А далі розмова з керівництвом пекарні, перші огляди приміщення, обладнання і знову прийняття важливого рішення — купівля пекарні та її запуск.

— Нам сподобалося, що пекарня була повністю облаштована. Треба було брати і працювати. Ми розуміли, що це ризик, але треба рухатися вперед. Тим паче, підприємці місцеві пішли нам назустріч і дозволили виплатити кошти протягом трьох місяців. За це наша родина їм дуже вдячна. Бо місто для нас зовсім чуже, ми поки познайомилися, поки трохи закупилися. Це все не так просто, як здається, але малими кроками у нас все виходить, — згадує родина.

У своїй справі переселенці використовують італійські печі для приготування випічки, професійну кавоварку та еквадорську арабіку. Вражає і асортимент продукції: круасани, багети, хот-доги, піци, рулети, торти, хліб, лаваш та навіть кейк-попс.

— Це не так, що ми приїхали, відкрили, люди працюють, а ми відпочиваємо. Зовсім ні. У Бучачі ми відкрили пекарню 30 липня і від того дня майже не відпочивали. Дружина постійно на кухні, все підготовлює. Слідкує, щоб все було нормально. А я вже працював на касі, обслуговував клієнтів. Мені не соромно взагалі. Я пам'ятаю про те, що у мене було три магазини, фірма. Але зараз інша ситуація і ми маємо працювати далі, — розповідає пан Руслан.

Але через кілька місяців вони зрозуміли, що їм потрібна допомога. Пара знайшла стажерів та жінку, яка навчала випічки та допомагала у всьому, і їхній бізнес пішов вгору. Тож з листопада 2022 року «Пекарню сім'ї Величків» можна побачити не лише в Бучачі, а й Чорткові.

Інформація про пекарню активно шириться в соціальних мережах. Тому все частіше до підприємців із Маріуполя приїздять за випічкою не лише місцеві жителі, а й із Тернополь, Львова та Києва. Вже навіть надходять пропозиції про відкриття пекарні у Львові.

— Нам приємно, що люди оцінюють нашу випічку, — кажуть у родині.

Яна і Руслан переконані, кожен українець має робити все можливе, аби наша Перемога настала скоріше.

ЯК КОМІКИ ДОПОМАГАЮТЬ ЗСУ

Ініціатива ■ Лише за минулий рік стендап-коміки провели 75 подій комедійного формату. 99% з них були благодійними. Кошти передали на потреби Збройних сил України. Ми запитали у артистів про всі тонкощі закулісся комедійної «кухні»

ЮЛІЯ ІНОЗЕМЦЕВА, JULIJA.INOZEMTSEVA@GMAIL.COM, 098-821-01-51

За рік війни аудиторія тернопільського стендапу зросла у сотні разів. А вже раніше багато людей слухали й дивились російськомовний контент, а після початку вторгнення — відмовились від нього і почали шукати альтернативу. А далеко йти не треба! Національний комедійний продукт анітрохи не гірший, ба навпаки — кращий за москальські жарти. Завдяки йому ще й можна допомагати армії. Як перетворити хобі на волонтерство і підтримувати воїнів — знають тернопільські коміки.

Зі сміття робимо гроші

Євген Королько — стендап-комік п'ятий рік. За професією він психолог, але пробував себе у різних сферах. Як не дивно — знайшов у стендапі. Все почалося у Тернополі: перша писанина, вихід на сцену. Тепер має замовлення, організовує виступи, а від 24 лютого — волонтерить.

Через два-три тижні після початку війни ми почали проводити комедійні події різних форматів: стендап-виступи, «розгони» тощо. З перших виступів кошти віддавали для кластеру «На пошті» — там створили прихисток для переселенців. А далі почали допомагати ЗСУ. Гроші передаємо хлопцям, які на передовій. Або купуємо їм щось з одягу, обладнання, «старлінки» тощо. Зараз у Тернополі щотижня проводимо відкритий мікрофон. Участь у заходах беру часто, а ще гастролюю іншими містами, — каже комік.

Стендапери не є волонтерами офіційно, додає він. Просто роблять хорошу справу, наближаючи Перемогу. Під час виступів влаштовують аукціони. «Ми зі сміття робимо гроші! Хлопці нам надсилають москальські сухпайки, тубуси зі снарядів, «вистріляні» боеприпаси.

На аукціоні колекціонери купують це за непогані гроші. А всі кошти шлемо на фронт, або виконуємо запити військових», — говорить Євген. Його стиль — комедія-спостереження. На початку виступу імпровізує, а далі лише підготовлені жарти.

— Намагаюсь «зачіпати» й актуальні новини. Люблю жартувати про релігійних фанатиків, — говорить Євген Королько. — А взагалі, аудиторія стендапу зросла. Це приємно. Люди дивляться український контент. А він у стократ кращий за російський...

Стендап — щоб не з'їхати з глузду

Тетяна Фіалка у стендапі три роки. Посміхається — він для неї став частинкою життя! Дівчина не працює за фахом, однак може похизуватись, що є майстриною спорту зі спортивною гімнастики. Раніше тренувала маленьких дітей. Далі професії змінювались, а стендап — ні... Хоча це для неї «і не за-

Стендап розвивається дуже стрімко. Кожен глядач — це волонтер, кожен комік — волонтер

хоплення, і не робота, а діяльність, яка рятує від «з'їхати з глузду», і дає гроші, що наближають Перемогу!»

— Я брала участь у гумористичних іграх. Але ніколи не відчувала себе там впевнено, тому пішла страху в обличчя — виступати наодинці. Тепер я залежна стендапом. На момент війни створювала кар'єру у столиці. Коли все почалося, виїхала до Польщі, долучилась до місцевого клубу. Ми збирали гроші, їздили по містах. Але за 3 місяці повернулася додому, хлопці виступали в «На пошті» і передавали армії невеликі суми. Відтоді я з ними на кораблі. Беру участь

Стендап у Тернополі стрімко розвивається

у заходах щотижня, — каже комікаса.

Тетяна ділиться секретами стендапу, мовляв, підготовка у разі довша, ніж сам виступ, який бачать глядачі. Вони хочуть відпочити, послухати безтурботні, але важливі теми. Дівчина жартує про те, що турбує людей, а ще руйнує стереотипи про дівчат та хлопців.

— Аудиторія українського стендапу зросла дуже сильно! Люди відмовились від гумору росії і білорусі! Почали цінувати своє, відвідувати заходи, спонукаючи коміків проводити їх частіше. Тепер десятки заходів у місяць. До нас приїжджають коміки з інших міст, ми їзимо до когось у гості. У нас з'явилась постійна аудиторія, — розповідає Тетяна.

Кожен глядач стендапу — волонтер

Богдан Ковельчанин прийшов у стендап у травні 2022 року. Одного разу відвідав комедійний захід, поцікавився, чи проходять у Тернополі відкриті мікрофони. За ніч написав перший матеріал, виступив — і понеслось. А за професією Богдан — керівник філіалу компанії, яка надає послуги таксі. Для нього стендап — це більше, ніж хобі.

— Я зрозумів, що емоції, які почав відчувати після початку війни, повинен конвертувати у щось конкретне. Стендап підійшов ідеально. Я зумів пережити вилити у жарти. Люди сміються, я піднімаю їм настрій. І це на виході стає донатами для ЗСУ. Намагаюсь долучатись до по-

Приємно, коли жарти працюють на добру справу

дій щотижня. Ще ми з коміками їзимо містами з «Волонтерським стендапом». 100% коштів направляємо на потреби війська, — зауважує Богдан.

Тернополянин розповідає, що аби здати п'ять хвилин матеріалу на відкритому мікрофоні, готується тиждень. А теми... Богдан ніколи не жартує про війну. По-перше, йому не хочеться, а по-друге — ставить себе на місце слухача. Людей цілими днями оточує інформація про війну. А комік намагається дати аудиторії жарти про життя, побут, стосунки. Додає, якщо відволіче аудиторію від буденності — його місія виконана.

— Аудиторія не лише у Тернополі, але й в інших містах зростає у геометричній прогресії. Стендап в Україні розвивається семимильними кроками, він настільки різний, що кожен глядач, який увімкне Ютуб, або прийде на івент, знайде те, що шукає. А придбавши квиток або задонативши, людина підтримує армію. Кожен глядач — це волонтер. Кожен комік — волонтер. І заслуги цього фронту важко переоцінити, — завершує Богдан.

Людьми хочеться українського

Марта Петрова спонтанно опинилась у стендапі. Часто відвідувала комедійні заходи, і захотілось виступити, закрити особистий гештальт. Один раз спробувала у жовтні 2022 року, і ця справа її затягнула. Дівчина говорить, що стендап — це хобі, а за професією вона тату-майстриня. За кілька місяців після вторгнення її звільнили з роботи. Шукала, чим зайнятись. У кластері проводили стендапи, і дівчина наважилась долучитись.

— Наразі я виступаю часто, намагаюсь раз на тиждень. А ще гастролюю іншими містами з тернопільською командою коміків. Хоч стендап — сольний жанр, разом ми можемо більше. А жартую про ро-

боту, колишнього, і те, що драгує у чоловіках, — сміється вона.

Марта додає — за рік війни аудиторія місцевого стендапу дуже зросла. Змінився і заклад, у якому відбуваються події, і ставлення людей до контенту. Чимало людей вперше дізнались про жартильників у Тернополі. Національний стендап «завірусився» у соцмережах. А найбільше тішить, що людям хочеться українського...

Жарти самі приходять до мене

Сергій Кушнір пише жарти і займається стендапом понад 2 роки. Колись прийшов глядачем на подію у Тернополі, сподобалось, як виступили коміки. Ще тоді з'явилась думка, що хоче також виступати. Досвіду КВН Сергій не має, за освітою — податківець, та продає цукерки, печиво і деколи помідори. А жарти самі до нього «приходять».

— Стендап — це більше хобі, яке з часом хотілось би перетворити у професію. Через місяць після початку війни ми організували першу подію зі збором коштів для ЗСУ. До цього такий захід здавався недоречним, але ми побачили, що людям це подобається. Тернополяни хотіли відволікатись від подій. А ми далі займались улюбленою справою. Я стараюсь раз у тиждень виступати — у Тернополі чи деінде, — розказує чоловік.

Сергій Кушнір жартує про побутові речі, які цікаві більшості. Торкається соціальних проблем, захисту прав чоловіків чи жінок. До виступів підходить відповідально, підготовка займає не один день. А окрім стендапу, як і кожен свідомий громадянин, донатить на потреби армії. «Аудиторія стендапу зросла як у Тернополі, так і в Україні загалом. Ми щомісяця організовуємо благодійну стендап-вечірку, на неї приходять понад 100 глядачів. До війни такої уваги до вітчизняного стендапу не було», — каже він.

На одній події зібрали 70 тисяч гривень

Що закупляють для захисників на кошти, виручені від виступів і чому події такого штибу важливі для міста, розповіла засновниця першого стендап-клубу у Тернополі і Креативного кластеру «На пошті» Марія Юрчак. За її словами, перший місяць війни кластер діяв як прихисток для ВПО. Там надали притулок понад 300 людям і тваринкам. Та рахунки на утримання закладу росли, а ситуація з поселенням переселенців вноرمувалась. «На пошті» повернулись до розвитку української культури.

— Всі добре пам'ятають стан невідомості, який був. Коли бізнеси відновлювались, у нас не було розуміння, як бути з концертною діяльністю. Саме коміки першими «розморозилися», і запропонували проводити події з благодійною метою. Так стартувала серія «Гумористичний фронт». Коміки з

команди «Ветерани космічних військ» провели «Бандерологіку». Згодом повернулись «відкритий мікрофон» й стендапи. З'явилось й нове: «розгони», «сетлість» і «антирозминка», — пригадує Марія.

За 2022 рік у кластері пройшли понад 75 комедійних подій, майже всі були благодійними. Найбільший збір за день вдалося здійснити під час «Культурної оборони» з артисткою Анною Трінчер. Тоді гості та глядачі шоу задонатили понад 70 000 гривень на ЗСУ. А у серпні відбувся стендап-концерт за участю херсонського коміка Славу Бу. Місцеві гумористи разом зі Славою збирали на підтримку жителів окупованого Херсона 12 000 гривень. Коміки виступають без гонорару, а за гроші закривають потреби воїнів: купують навушники, обмундирування, автомобілі. Стендапери їздять виступати у ча-

стинах на запрошення командирів.

— Часто проводимо благодійні аукціони, де можна придбати військові трофеї — корпус від РПГ, плиту з бронежилета ворога, сухпайок москальського солдата. А зароблені кошти попрацюють на Перемогу! — каже Марія і додає, — Крім фінансової підтримки для армії, стендап — це ще й психологічна допомога людям, які у тилу. Адже наша психіка тримається на вірі в ЗСУ і жартах про русню. Гумор став бронежилетом для душі!

Засновниця «На пошті» каже — тернопільська комедія сьогодні переживає піднесення, тому що ця сцена готувалася кілька років, й вітчизняні коміки замінили російськомовний телевізійний продукт. Відтак, Марія Юрчак запрошує на події, які проходять у кластері. А звіти про зібрані кошти можна побачити у соцмережах.

КІНО

кінотеатр

«Злата»

(вул. І. Франка, 8)
Тел. для довідок 073-73-73-699
Середа — день глядача.
Усі квитки по 70 гривень.

1 березня

Астерікс і Обелікс: Піднебесна імперія — 11.30

Людина-мураха та Оса: Квантоманія 3Д
— 13.30, 20.00

Мирний-21
— 16.00

Ведмідь під кайфом
— 18.15

кінотеатр

Miromax

ТРЦ Подоляни,
(вул. Текстильна, 28ч)

Кіт у чоботях 2. Останнє бажання,
пригоди, анімація — 10.00, 14.20.

Ведмідь під кайфом
трилер — 10.05, 14.50, 19.00

Людина-мураха та Оса. Квантоманія
фантастичний екшн — 10.20, 17.00

Мирний-21
драма, військовий — 10.30, 18.25

Аватар. Шлях води 3Д
фентезі, екшн — 11.10, 18.30.

Людина-мураха та Оса. Квантоманія 3Д
фантастичний екшн — 12.10, 14.35, 19.30.

Астерікс і Обелікс. Піднебесна Імперія
сімейний, комедія, пригоди — 12.40, 16.50

Титанік: 25 років
ЗД, мелодрама — 14.50.

Рейс
трилер, екшн — 16.20.

Два шефи — забагато
комедія — 16.35.

Операція «Фортуна»: Мистецтво перемоги
комедія, екшн, бойовик — 18.45.

КОНЦЕРТИ

Моцарт,
концерт класичної музики у виконанні симфонічного оркестру філармонії
1 березня, 18.30, Тернопільська обласна філармонія, (вулиця Князя Острозького, 11)
Солістка – лауреат міжнародних конкурсів Марія БОНДАРЕНКО
Квитки: 100-200 гривень

Благодійний концерт DOROFEEVA з новою програмою «СЕНСИ»
2 березня, поч. о 19.00
ПК «Березіль»
вул. Миру, 6
На концерті лунатимуть найулюбленіші пісні.
Квитки: 390—990 грн

Джазовий The Beatles
3 березня, 19.00
Тернопільський драмтеатр.
Це буде концерт зустрічі поколінь, на який можна йти всією сім'єю. Вічний рок-н-рол ніколи не вміде з моди. Квитки: від 190 гривень. Частина із зібраних коштів йде на підтримку ЗСУ.

«Свій Jam»
Креативний кластер На пошти (вул. Чорновола, 4)
4 березня, 17.00.
В програмі: Exhibition Battles, Live Music, Cypher King/Queen, Kids Battles, Apache Line, Tea Ceremony.
Вхід: від 150 гривень.
Всі зібрані кошти — на ЗСУ.

Слава Бу. Стендап-шоу «Чесний»
5 березня, 19.00
Креативний кластер «На пошти»
вул. Чорновола, 4.
Буде відверто, історії, в котрих кожен знайде себе і щиро посміється. Квитки: 250—400 грн

Мистецька пісня-опера в мініатюрі «Настрой»
лауреати міжнародних конкурсів Віталій Бобровський (рояль) та Володимир Шагай (баритон)
6 березня, 18.00
драмтеатр (бульвар Тараса Шевченка, 6)

Дитяча опера «Коза-Дереза»,
6 березня, 14.00.
Тернопільська філармонія (вулиця Князя Острозького, 11)
Виконує Академічний камерний хор «Бревіс»
Довідки за тел.: (0352) 25-07-48; 097-942-02-88

Друга Ріка
17 березня, поч. о 19.00.
Драмтеатр (б-р Т. Шевченка, 6).
Благодійний акустичний концерт українського рок-гурту.
Це перший концерт у Тернополі з часу повномасштабного вторгнення. Квитки: 500—1400 грн

Події

Відкриття виставки «Домашнє насильство: розумій правильно і запобігай»
2 березня, 12.00, ТРЦ «Подоляни», центральний хол (вул. Текстильна, 28ч)

Павло Вишебаба, «Тільки не пиши мені про війну»
благодійний тур військового і поета, 3 березня, поч. 19.00
драмтеатр (бульвар Тараса Шевченка, 6)
Квитки: від 190 грн

Цирк «Вогні Кисва» Нова програма «Незалежні — РАЗОМ»
5 березня, поч. 12.00
ПК «Березіль» (вул. Миру, 6)
Квитки: 150—350 грн

Навчання

Арт-терапія
Театральна імprovізація з Вікторією Єсауленко
На пошти.
Креативний кластер, вул. Чорновола, 4,
1 березня, поч. о 10.00.

ВИСТАВИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
(бульвар Тараса Шевченка, 6)
Замовлення квитків 096-189-79-67
Початок вистав о 18.00

Як наші батьки парубкували
музична комедія-жарт, 1 березня

Мартин Боруля
музична комедія, 2 березня

Сорочинський ярмарок
музична комедія, 4 березня

Медовий місяць на всі сто
комедія, 5 березня

ТЕАТР

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ
(вул. Січових Стрільців, 15).

Шевченківський тиждень

1 березня, 17.00
5 березня, 11.00 і 13.30
8 березня, 17.00

Тарасова казка, казка-фантазія про дитинство Кобзаря
Коллективні замовлення квитків — тел. 098-18-222-53

Квитки та афіша на кожен день.
Скануй qr-код

СУСІД В'ЄТНАМУ | АТМОСФЕРНЕ ЯВИЩЕ | СМЕРЧ У США НЕПРИЄМНА ОСОБА | УКРАЇНСЬКИЙ МАНДРИВНИК | ФОТО №3 | БЕРКУТ У ФРАНКА

АКТ ПРО ПОРУШЕННЯ | ЗАГОРНУТИЙ ПИРІГ | РІКА У ЛОНДОНІ | КРАЇНА В АФРИЦІ | МЕТАЛЕВА НИТКА | МІСТО В НІМЕЧЧИНІ

ГЕРОЇНЯ З "УКРАЇНЦЬКОГО ЦАСТЯ" | ПАРАДНА МЕЛОДІЯ | ВИД БОЙОВИХ ДІЙ | ЗАТОНА У ГИРЛИ РІЧКИ | БУБЕН АРАБІВ

РОЖЕВИЙ ПТАХ | ВЕРХНЯ КІНЦІВКА | ГРЕЦЬКА ЛІТЕРА | ЖИТЛО ЛИСИЦІ | ІНДІЙСЬКИЙ ШАХІСТ | СКЛО ДЛЯ МОЗАЇКИ | ЗВУК МОЛОТКА | УЧНІВСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

ДАВНЬОГРЕЦЬКИЙ ГЕОГРАФ | ЗАВАРНЕ ТІСТЕЧКО | ДАВНЬОРИМСЬКА МОНЕТА | ДИКИЙ ОСЕЛ | ПОЛЬСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ | СУПУТНИК ЮПІТЕРА | МОБІЛІЗОВАНИЙ ФЕОДАЛ | ЗНАК ЗОДІАКУ | ЕЛАСТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

САДОВІ НОЖИЦІ | ПЛАТНЕ МІСЦЕ | ПЕРША ЛЮДИНА | БУРЯ НА МОРІ | СКЛАДОВА МОЛЕКУЛИ | ГІПЕРПОСИЛАННЯ | ЧАСТИНА КОЛА

КАРЕТА В АНГЛІЇ | ФОТО №2 | ЄМНІСТЬ ДЛЯ ПАЛЬНОГО | ДУШОГУБ | ЧАСТИНА ОБЛАСТІ | РЯТІВНИК ПРИНЦИСИ ФІОНИ | РІКА У ЄГИПТІ | ХАТНИЙ ОДЯГ | РУДА ФАРБА | КОРОЛЬ У ШЕКСПІРА | ПЛЕТЕНА ОГОРОЖА

ЕДЕМ | КОЛЮЧА ЗБРОЯ | КУП ГОРОДИНИ | КУТ ЗОРУ | ГЕОДЕЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ | ФОТО №1 | ... КІХОТ

СЦЕНА ДЛЯ ТОП-МОДЕЛІ | ГУЧНОМОВЕЦЬ | БОГОСЛУЖІННЯ У КАТОЛІКІВ | СПРАВА, ЗАНЯТТЯ | МІСТО НА ДОНІЧИНІ | ПОПУЛЯРНА ПІСНЯ | РОБОТА ВСІМ СЕЛОМ | ДІТЯЧА ЗБРОЯ | ФК ІТАЛІЇ | МОВА ПРОГРАМУВАННЯ | МІФІЧНЕ МОРСЬКЕ ЧУДО-ВИСЬКО | КИЛИМ БЕЗ ВОРСУ

КОМАНДА ПЕЛЕ | СТОЛИЦЯ КИТАЮ | ХОЛОДНА ЗБРОЯ | ПРОВІНЦІЯ В АРГЕНТИНІ | ДЕНЬ ТИЖНЯ | ЛОБ ПОІНШОМУ | СХОВАНКА ДЛЯ КОХАНЦЯ | ОБЕЧА ШЕРСТЬ | РИБКА З МУЛЬТФИЛЬМУ

ДЕРЕВО, СИМВОЛ МІЦНОСТІ | КЛИЧКА У ЧАТІ | МАГІЧНИЙ СИМВОЛ РОДУ | МІСТО ... ФРАНЦІСКО | МІСТО В ШВЕЙЦАРІЇ | ... ПОС-ПОЛИТА ВЕРБОВА ГІЛКА | "УКУС" ШПРИЦА

ХІМІЧНИЙ ЕЛЕМЕНТ №86 | ТАРА ДЛЯ ЗУБНОЇ ПАСТИ | СУСІД ІРАНУ | СУЕЦЬКИЙ ... | ЛІТАЄ НАД ПАРИЖЕМ

ЛЮБОВНА ПРИГОДА | НИЖНЯ КІНЦІВКА | ІСТОРИЧНА ПРОВІНЦІЯ ФРАНЦІЇ

— Ви це чули, Фімо? «Філе сиба на подушці з цукіні»...
 — Окуня вони таки на кабочок поклали, а понти...
 ***
 Вчений в інтерв'ю газети: «Всі мої міркування є безглуздими, якщо вони вирвані з контексту». Наступного дня вийшла газета із заголовком «Вчений зізнався, що всі його міркування безглузді!»
 ***
 — Каже, має фірму на 100 000 працівників.
 — Та пасіка в нього. Бджіл тримає.
 ***
 Хазяйка звільняє покоївку, а та наостанок каже все, що думає:
 — ... і в ліжку я краща за вас!
 — Це вам сказав мій чоловік?
 — Ні, сторож!
 ***
 Ювілей пожежної охорони міста Кутаїсі. 17-та річниця. Встає тамада і каже тост:
 — Бажаю, щоб ваша пожежна команда була як стара діва...
 Всі навколо здивовано оглядаються, знизують плечима... шепіт: «Вах, що він каже? З глузду з'їхав старий...»
 Тамада піднімає долоню:
 — Тихо, я не закінчив. Щоб була, як стара діва, завжди

готова і нікому не потрібна!
 ***
 — Тренере, а що треба качати, щоб усі жінки були від мене без розуму?
 — Нафту.
 ***
 Багато дівчат не відповідають на відеодзвінки після 22 години, бо до цього часу їхні обличчя повертаються до заводських налаштувань.
 ***
 — Ну, а що тобі заважає схуднути?
 — Відчуття голоду!
 ***
 У невеликому українському містечку вмирає старий багатий Рабинович і весь свій величезний стан заповідає двом синам, але тямущому і працюючому Ізі залишає лише корчму, а беспутному і вічно п'яному Яші все інше. Ребе, що прийшов відвідати вмираючого, намагається наставити його на шлях мудрості:
 — Це, звичайно, не моя справа. Це твої гроші та твої сини. Але ж Яша проп'є весь твій статок за пів року!
 — Правильно! Але де він його проп'є, якщо в окрузі лише одна корчма?!
 ***

Замість того, щоб у себе в Алжирі, Марокко та Тунісі будувати життя, як у Франції, люди приїжджають до Франції, щоб там створити собі таке життя, як в Алжирі, Марокко та Тунісі. Це дивно. Ще дивніше змушувати при цьому і французів жити, як в Алжирі, Марокко та Тунісі.
 ***
 — А ви, власне, хто?
 — Я чоловік із ваших фантазій...
 — А чому один?
 ***
 — Тату, як ти гадаєш, Колобок правильно зробив, що від бабусі з дідусем пішов?
 — Ні, звичайно, його ж з'їли.
 — Так бабуся з дідусем його все одно з'їли б, а так він хоч світ подивився.
 ***
 У підлітковому віці думаєш, що одного разу зустрінеш «когось особливого», а до 30 років розумієш, що особливих до фіга. Нормальних мало.
 ***
 Дві сестри:
 — Купила свій морській свинці нову напувалку. А там така фігня, щоб вода полилася, треба на кнопочку натиснути. Як гадаєш, здогадається?
 — Ну... Свинки — тварини розумні. Ти ж здогадалася!

— Мені чоловік показав.
 ***
 — Рабиновичу, як до вас ставляться ваші діти?
 — Як до Бога.
 — Це як?
 — Мене майже не слухають, прохання мої не виконують, іноді вдають, що мене взагалі не існує, але коли їм щось знадобиться, одразу кличуть.
 ***
 — Назвіть межі людської наївності.
 — Залишити відгук на товар... на сайті виробника...
 ***
 — Я вже пів року в депресії, нічого не допомагає. Не бачу сенсу життя.
 — Сходи до психолога, розкажи йому.
 — Ходив, розповідав.
 — І що?
 — Тепер він теж не розуміє, у чому сенс життя.
 ***
 А сто років тому, будучи п'яним, ви могли сісти на живий транспортний засіб, який уникав зіткнень і міг сам відвезти вас додому.
 ***
 Ну знайшла ж моя жінка час, коли горілку в пляшці водою підміняти! Налив, перехилив

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, НАДРУКОВАНИЙ В «РИА ПЛЮС», № 7

ДЖОКЕР | Г | САНДУ | Т | Р | У |
 У | О | Е | Л | І | Н | А | П | А | В | Л | И | Ч | К | О |
 Т | Р | У | Б | І | Н | П | Н | О | Р | М | А | І | Т | О |
 Л | М | І | Р | Т | С | У | Д | Д | К | Р | А | М | О | Л | А |
 Ф | А | С | А | Д | П | А | С | А | Ж | Р | М | И | С | А | Т | В | Л |
 В | Л | Е | Г | О | А | Т | А | Ш | Е | О | Х | О | Р | О | Н | Е | Ц | Ї |
 А | Р | Т | Е | К | Л | О | П | У | Х | Н | Ч | А | Н | Н | С | О | Н | Е | Т |
 А | В | А | Д | І | О | Л | Д | А | Н | М | З |
 Е | С | И | Н | С | О | Т | І | Ю | Т | А | О | T | A | M | A | N |
 Д | Р | А | Ч | Б | Ї | В | Ю | Х | А | M | Д | У | Р |
 Г | Л | М | О | Н | І | К | А | Ю | Р | Л | Х | Т |
 А | Л | Ф | Л | А | Т | О | N | A | O | T | E | R | M | І | N | A | T | O | P |
 P | T | P | I | C | Ж | У | Л | Ї | Б | A | C | Г | A | M | І | P |
 C | O | D | O | M | E | T | H | A | Ї | O | G | A | P | K | K | O | K | O |
 A | A | T | A | C | E | H | Y | G | A | P | A | K | P | P | A | N |
 К | Л | Ю | Ч | С | E | A | N | C | P | A | M | Z | E | C | P | I | M |
 O | I | P | A | N | K | I | T | O | Y | T | O | B | A | G | O |
 У | Н | І | Я | P | A | N | O | K | K | U | R | B | A | C | K | A | P |

чарку — ні запаху, ні смаку. Мало не посивів.
 ***
 Гендиректор вичитує головного бухгалтера:
 — Якове Самойловичу, що за кам'яний вік? У вас найсучасніший комп'ютер на фірмі, а ви торохтите рахівницею! Перед клієнтами соромно!
 — Романе Аркадійовичу, що я вам можу сказати за бухгалтерію. Я вже закрив не одну фінансову перевірку, коли ви ще ходили пішки під стіл, і запевняю вас, рахівниця куди надійніша за ваш комп'ютер. Уявіть на секунду — вривається податкова в офіс: «Всім до стіни, руки за голову!» І коли ви видаляти мете документи з комп'ютера? А я піднімаю руки з рахівницею, всі кісточки з'їжджають на один бік і все! Ніхто нічого не доведе!

ТИЖНЕВИК «РИА ПЛЮС»
 Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ПР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року — ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».
 Газета є членом Всесвітньої Газетної Асоціації
 Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.
 Ця газета надрукована на папері, що наданий нам в якості гуманітарної допомоги та за підтримки компанії: АНРБУ, WAN-IFRA, Agora, Norske Skog, BO «УСЛ» та Kinstellar.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 1-Б (колишній будинок офіцерів). Працюємо 9.00-18.00.
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 1-Б.
Телефони редакції: (0352) 43-00-50, 43-00-56
Телефони кур'єрської служби і передплати: (0352) 43-00-50, 43-00-56
«РІА плюс» в Інтернеті: 20minut.ua
ПРАВИЛА ПОДАВАННЯ ОГЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м. Вінниця вул. Ширшова, 3-А; свідоцтво про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ No.194-57P від 12.08.2009 р

Головний редактор:
 Наталія Бурлаку — 097-445-82-67.
Дизайн та верстка: Оксана Костюк
Відділ реклами: 43-00-50.
Відділ збуту:
 Лілія Павлишин, 095-837-87-14.
Відділ оголошень: 098-477-12-70, 096-72-92-018

Номер набраний та звернений комп'ютерним центром РІА.
Рекомендована ціна 10 грн 00 коп.
 Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352)52-27-37, (067)352-18-51. www.a-print.com.ua

Тираж 18000 примірників. Зам. №282

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ
 ексклюзивної рекламної агенції
 ТОВ «РІА МЕДІА»: р/р IBAN UA 55 300528 0000026006455048141 МФО 300528 АТ ОТП Банк код ЄДРПОУ 40914460, Інд. Под. №409144602081
 Загальна система оподаткування тел./факс 43-00-50 свід. про реєстр. плат. ПДВ № 1602084500053. Інд. податк. номер 409144602081
 Передплатний індекс **22196**

facebook.com/te20minut/

instagram.com/20.hvlytn/

Гороскоп

ОВЕН Представники цього знака будуть перейматися іншими людьми. З'явиться бажання більше допомагати оточуючим або зайнятися благодійністю. Рекомендується уникати конфліктів. У роботі чи навчанні доведеться докласти зусиль.

ТЕЛЕЦЬ Вас очікує багато приємного спілкування з оточенням. Ви будете веселими, дотепними і товариськими співрозмовниками, що допоможе поліпшити ваш бізнес або справи на роботі. Також на Тельців очікують нові романтичні почуття.

БЛИЗНЮКИ з легкістю зможуть братися за складні проєкти, і жодні перешкоди не стануть на шляху. Близнюки будуть активно робити кар'єру. Якщо з'явиться бажання змінити рід діяльності або місце роботи, то березень стане вдалим місяцем для змін.

РАК Раки будуть сповнені впевненості у своїх силах, що позитивно позначиться майже на всіх сферах їхнього життя. Також рекомендується не давати грошей у борг і здійснювати великі фінансові операції. У другій половині місяця на вас очікують успіхи в кар'єрі.

ЛЕВ Успіхи Левів залежатимуть від того, наскільки швидко і точно вони реагуватимуть на нові виклики. Рекомендується зосередитися на одній справі. Не поспішайте пускати руки. Відкладіть справу і візьміться за неї пізніше з новими силами.

ДІВА Діви зможуть завершити відкладені справи. Ви будете відкриті до діалогу, що позитивно позначиться на роботі й особистому житті. Діви в березні можуть більше зосереджуватися на тому, що відбувається у них вдома та в родині.

ТЕРЕЗИ Терезам рекомендується більше уваги приділяти своїй роботі. Постарайтеся впорядкувати свої справи на початку весни. Особливу увагу в березні доведеться приділити особистому життю. Очікуються важливі події, пов'язані з вашою другою половинкою.

СКОРПІОН Для Скорпіонів місяць обіцяє бути сповненим позитиву, романтики й оптимізму. Прекрасний період для прогулянок, відвідування кафе, театрів, занять спортом. Скорпіонам заохочеться проявити себе в різних сферах.

СТРІЛЕЦЬ Гороскоп на березень для Стрільців каже, що доведеться вирішувати питання, пов'язані з домом і сім'єю. Завдяки підтримці близьких або батьків ви зможете успішно завершити якусь справу, тому не бійтеся звертатися по допомогу.

КОЗЕРІГ Для Козерогів місяць буде яскравим на різні події. Хтось може змінити рід діяльності, хтось — вступити в таємний роман, а хтось — здійснити вдалі фінансові операції. Нові знайомства і можливості точно будуть. Головне — ухвалювати правильні рішення і проводити час із людьми, які вас радують.

ВОДОЛІЙ Водолям варто замислитися над тим, наскільки вони задоволені своїм фінансовим становищем. Можливо, час змінювати місце роботи або шукати нові засоби заробітку. У березні Водолії зможуть більше часу приділити спілкуванню з родичами і друзями.

РИБИ У Риб з'являться нові джерела доходів. У сфері комунікацій і стосунків ви будете купатися в променях любові й розуміння. Стан здоров'я буде стабільним. Початок весни підходить для занять спортом і розваг. Не бійтеся тишити себе і приділяти більше часу спорту, хобі чи ритуалам краси.

Погода у Тернополі

Цього тижня іменини святкують
1 березня: Данило, Єремій, Ілля, Макар, Павло, Самуїл, Юліан.
2 березня: Михайло, Микола, Павло, Роман, Теодор, Федір, Анна, Маріанна, Марія.
3 березня: Василь, Віктор, Володимир, Вольдемар, Кузьма, Лев.
4 березня: Архип, Богдан, Дмитро, Євген, Макар, Максим, Микита, Теодор, Федір.
5 березня: Антон, Афанасій, Василь, Давид, Денис, Іван, Гнат, Лев, Леонтій, Лука, Микола, Сава, Філіп, Фома, Ян, Ярослав.
6 березня: Олександр, Георгій, Григорій, Данило, Єгор, Захар, Іван, Тимофій, Ян, Ольга.
7 березня: Андрій, Афанасій, Віктор, Володимир, Вольдемар, Іван, Йосип, Парасковія.

КАРТОН-ПЛАСТ
 ГАЙОВА 30 ЖИВОВА 25
 КОПЕРНИКА 3 ОБ'ЇЗНА 17
 15 КВІТНЯ, 15

пакуй та вези!

МАКУЛАТУРА
ПОЛІЕТИЛЕН

ПІДДОНИ

ЄВРО-КУБ

тел.: (068) 060 13 88,
(067) 350 20 60

АНЕКДОТИ

***
 Побачив зараз. Акція на бензоаправці: «Заправте повний бак, ми долемо 5 л безкоштовно!» Цікаво, куди?
 ***
 — Моню, сьогодні Різдво, підємо вип'ємо!
 — Сьомо, але ж це не наше свято.
 — Моню, я не розумію, чому б одному єврею не випити з іншим євреєм у день народження третього єврея?
 ***
 XXI століття. Чим більше у тебе грошей, тим молодші жінки, які бажать розділити з тобою твою старість.
 ***
 — У мене знайома завдяки розумним вагам дізналася, що чоловік їй зраджує.
 — Це як?
 — Вона до батьків поїхала, а на цей час ваги їй на телефон надіслали результат зважування чийось 59 кг.
 ***

У нас на роботі чіткий поділ праці: одні багато працюють, інші багато одержують. І головне, жодної плутанини.
 ***
 — Я прочитала, що для схуднення потрібно вугілля активоване пити...
 — Для схуднення вугілля треба не пити, а розвантажувати!
 ***
 Почув сьогодні назву напою «Кава без кофеїну на безлактозному молоці». Подумав, а може просто води попоти та не викаблучуватися?
 ***
 Брокер літньому клієнту:
 — Беріть ці акції, вони точно будуть удвічі дорожчими за рік.
 — У моєму віці навіть зелені банани не купую...
 ***
 «Будеш багато знати — скоро постарієш»... Якщо дотримуватися цієї приказки, то нинішнє покоління буде вічно молодим.
 ***

Віктор РОЛЕТИ
 з тканини, бамбукові, день-ніч, для мансардних вікон

ЖАЛЮЗІ
 горизонтальні, вертикальні, дерев'яні, бамбукові

РИМСЬКІ ШТОРИ
 ПРОТИМОСКІТНІ СІТКИ

вул. Микулинецька, 46-б,
 тел.: (098) 620-82-24

Купляємо в необмеженій кількості у м. Тернополі та області **ВЖИВАНІ ЄВРОПІДДОНИ**, А ТАКОЖ ПОЛЕГШЕНІ ПІДДОНИ. Можливий вивіз нашим транспортом.
 (068) 105-54-59,
 (068) 105-54-58

КАРНИЗИ • **ЖАЛЮЗІ** • **ШТОРИ ПЛІС** • **МАРКІЗИ**
РИМСЬКІ ШТОРИ • **ТКАНИННІ РОЛЕТИ**

вул. Шептицького, 23 Б, ТЦ «СОТЕНА», вул. Торговиця, 9, Центральний ринок
 (067) 909 71 58
 (073) 909 71 58
 Rolletto - Каркизи & Жалюзі rolletto.com.ua
 rolletto_ternopil rolletto.ternopil

КУПЛЮ ЄВРОПІДДОНИ, РІЗНІ, ПІДДОНИ
 б/к. Дорого. Вивіз до замовника
 вул. Гайова 30, ОБ'ЇЗНА, 17
 тел. (068) 060 13 88, (067) 350 20 60

З одного ракурсу
Як змінилася «Перемога»

ЗБУДУВАЛИ НА МІСЦІ РУЇН

БУЛО: Будівлю кінотеатру звели на місці знищених споруд

СТАЛО: Кінотеатр став найбільшим у Тернополі

БУЛА АГІТАЦІЯ

БУЛО: На фасаді, крім афіш, були агітаційні плакати та символіка СРСР

СТАЛО: Тепер можна побачити сучасні афіші заходів, які тут проходять

ОНОВИЛИ ФАСАД

БУЛО: Ось так сумно все виглядало, а поруч була ялинка

СТАЛО: Тепер тут є пандус, сучасні вікна та двері